

279940

54

SATUL ȘI ȘCOALA

REVISTĂ LUNARĂ PENTRU
EDUCAȚIE ȘI ÎNVĂȚĂMÂNT

SUMARUL :

<i>R. Demetrescu.</i> Educatorul belgian Decroly a murit	1
<i>D. Gusti.</i> Îndrumări la început de an școlar	2
<i>G. Lombardo-Radice.</i> Micii „Fabre“ de la Portomaggiore	5
<i>Gh. Tulbure.</i> Politica școlară	8
<i>D. Todoranu.</i> Temperamentul și viața școlară	11
<i>Zoe Boerescu.</i> Educația simțurilor	13
<i>D. Goga.</i> Biblioteca învățătorului	14
<i>C. Iencica.</i> Congresul dela Chișinău	16
* * * Reorganizarea învățământului primar	19
<i>C. Sântimbreanu.</i> Importanța educ. pentru progresul vieții omenești	22
<i>I. Berinde.</i> Organizarea muzeului școlar	23

PAGINA LITERARĂ :

<i>A. Cehov.</i> Ocrotirea	25
--------------------------------------	----

MEDICINĂ ȘCOLARĂ :

<i>Dr. Sid.</i> Lupta antimalarică în școală	27
--	----

CRONICA :

Către cilitorii revistei „Satul și Școala“. — Câți absolvenți au dat școlile normale în 1932. — Învățământul secundar în Cehoslovacia. — Onihofagia copiilor de școală. — Copilul de școală nervos.

CĂRȚI, REVISTE:

G. Călinescu : Viața lui Mihail Eminescu (D. G.). — *I. G. Dimitriu* : Disciplina liberă în educ. morală și cond. de sine a clasei. — *Octavian Pop* : Colecție de doine și colinde. — *Atanasie Popa* : Biserici vechi de lemn românești din Ardeal (C. I.) — *Observatorul economic*. — *Sextil Pușcariu* și *Teodor Naum* : Îndreptar și vocabular ortografic (D. G.). — *Ziarul Calendarul* : Biserica și Școala.

Institutul de Arte Grafice „ARDEALUL“ Cluj, strada Memorandului No. 22.

1 9 3 3

Biblioteca Universității „Carol I“ Cluj

CLUJ
20 1932
EXEMPLAR LEGAL

279940

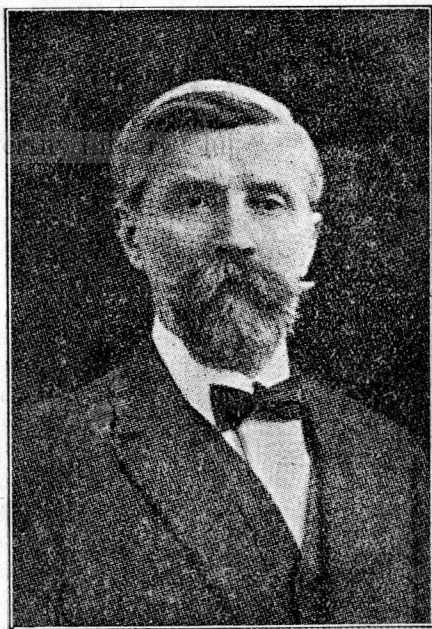
EDUCATORUL BELGIAN DECROLY A MURIT.

Dr. Ovide Decroly a murit zilele a-
cestea.

Este o nemăsurată pierdere pentru
educație și pentru mișcarea nouă pe-
dagogică, printre inițiatorii căreia el
a avut un loc de fruntaș. Cercetător
neobosit, Decroly continuă școala lui
Alfred Binet dela Paris, în Psihologie
și în Pedagogia experimentală. El a
practicat tehnica textelor mintale și
fișa individuală după ce a verificat
întâia oară cu J. Degand testele lui
Binet (în 1907) apoi încă odată în
1910, dând o gradare a acestor texte
(din scara dela 1908), spre a vedea
dacă modificările aduse de Binet-Si-
mon testelor din scara dela 1905, co-
respund în Belgia. El este întemeieto-
rul metodei Decroly, despre care vom
vorbi într'un articol viitor.

Câteva *date biografice*: Decroly s'a
născut la Renaix în 1870. A luat doc-
toratul în medicină la Gand în 1896.
Din 1901, este directorul întemeietor
al institutului pentru învățământul
special al copiilor desordonati. În 1902,
medic principal la clasele speciale
din Bruxelles. În 1903 e șeful Poli-
clinicei pentru copiii anormali și pen-
tru tulburările vorbirei. În 1905 e ales
vice-prezident întemeietor al societății
belgiene de Pedotehnie. E director
fondator al școlii „*pour la vie, par
la vie*“ (1907). Prezidează congresul
internațional de Pedologie din 1911.

În 1913 e profesor de Psihologie pa-
tologică, director al culturilor provin-
ciale pentru învățământul anormali-
lor. Prezident întemeietor al căminu-
lui orfanilor (1915). Profesor de Psi-

chologie infantilă și de Pedagogie la
școala de aplicație a Universității din
Bruxelles (1919). În 1921 e numit me-
dic inspector la Ministerul de Justiție
belgian pentru copiii delincvenți.

Opera lui O. Decroly, cunoscută în
mare parte de către educatorii români

adepti ai educației nouă, e cuprinsă în nenumărate comunicări la Congrese, articole și cărți, dintre care însemnăm pe cele de seamă:

1. *Jeux Decroly*, édités par l'Institut J. J. Rousseau, Genève.

2. Decroly et Boon, *Vers l'école renouée*.

3. Decroly et Mlle Monchamp, *L'initiation à l'activité intellectuelle et motrice par les jeux éducatifs*.

4. Decroly, *Principes généraux du traitement et de l'éducation des enfants irréguliers* (congresul de Pediatrie din 1923).

5. Decroly, *Le traitement et l'éducation des enfants irréguliers*.

6. Decroly et Mlle J. Degand, *Les tests de Binet et Simon pour la mesure de l'intelligence* (în „Archives de Psychologie“), Genève, 1906.

7. Decroly et Degand, *Observations relatives à l'évolution des notions de quantités continues et discontinues chez l'enfant*, (în „Arch. de Psychol.“)

8. Decroly et Degand, *Epreuve nouvelle pour l'examen mental et son application aux enfants anormaux* în Bul Soc. Int. 32, Bruxelles, și altele.

Prof. R. DEMETRESCU.

INDRUMĂRI LA ÎNCEPUT DE AN ȘCOLAR.

Conferința d-lui D. Gusti, Ministrul Instrucțiunii, la radio.

Mă gândesc la începutul unui nou an școlar, la toate puterile didactice care se pun în mișcare la un singur semn pe tot întinsul țării. Învățători și profesori, maestri și preoți de catedră, eu, ca ministru al învățământului, îi pot urmări de aici, cu numele lor, al școlii și al localității unde își încep lecția. Sunt cincizeci de mii și mai mulți, o oștire a luminii, răspândită până în cele mai umile cătune, în singurătăți de bărăgane și pe văi de munte, cu o grijă egală. Trei milioane de copii de toate vârstele stau în bănci și îi ascultă. Țara tânără învață. Învățătorii sunt la locul lor. Vreau să le spun un cuvânt de îndemn, de îndrumare și de recunoaștere la toți.

Doresc mai cu seamă ca școala primară să primească la sine pe cât mai mulți, dacă s'ar putea pe toți cari au vârsta ei. Suntem datori să dăm întâile cunoștințe fiecărui cetățean. Vieța se reazămă astăzi, atât în alte părți cu o mai veche datină de cultură, cât și la noi, pe știința de carte. Orice pas

în lume o presupune. Știri pentru toți aleargă în toate părțile în orice clipă. În formă de ziar, de revistă sau de carte. E sistemul modern de circulație a cunoștințelor, pentru a cărui punere la îndemână și folosință tuturor, statele și-au organizat învățământul de întâi grad, fără să se uite la nici o jertfă, oricare ar fi fost timpurile.

România a făcut la fel. Silințele nu sunt însă la înălțimea, nici a trebuințelor, nici a așteptărilor. Câteva sute de mii de copii în fiecare an nici nu calcă pragul școlii. Un nor gros de analfabetism apasă vetrele noastre de lumină, unde gândul românesc făurește valori fără vestejire. Nu putem îngădui să se mai prelungească această stare, care crește, sub ochii noștri, ca unii cu mai puține mijloace să răzbească în viață mai greu decât alții.

Pe lângă deosebirile firești, de construcție și de înzestrare, în afară de deosebirile sociale, de naștere și de avere, iată-ne cu o nouă deosebire, de cunoștințe și de îndemnări, care sunt tocmai menite să le înlăture pe cele-

nalte și să apropie pe oameni. Impotri-
va mai ales a acestui rău ridic astăzi
glasul meu.

Învățătorii sunt rugați să-și încor-
reze toată priceperea și toate puterile
pentru ca școala lor să fie mai plină
de școlari decât oricând. Știu, ca și ei,
greutățile, care sunt de ordin mate-
rial și sufletesc. Știu, deopotrivă, că
aceste greutăți, totdeauna prezente,
sunt în zilele noastre mai simțite de-
cât alte ori. Lor însă pot să le aduc
aminte de istoria din întâile timpuri
ale învățământului, care își căuta ca-
lea peste piedeci astăzi anevoie de în-
țeles chiar de o închipuire foarte vie,
dar cu o însuflețire și cu o încredere
aproape sfântă în țelurile urmărite.
Ne trebuie ceva din acea însuflețire și
din acea încredere. Lumea își caută
din nou îndreptările și în multe părți
se clatină. Idealuri noi cutreeră pământul.
Fiecare se cercetează pe sine
și cercetează orizontul, ca în ajunul
furtunii. Școala e în toată această frământare
ca un adăpost sigur, care tre-
buie apărat de pierzare și ținut deschis
tuturor. Păzitorii acestui adăpost și
dătătorii de încredere sunt învățătorii.
Învățământul își are și acest rost, po-
trivit timpurilor și e ca o albie de li-
niște și de captare a forțelor învălmășite,
pe care el o deschide în calea a-
cestor timpuri.

Țările dimprejur dându-și seama
de acest adevăr, urmăresc mai cu sea-
mă după războiu, în întâiul rând des-
ființarea neștiinței de carte. Unele au
găsit și formule care să izbească închi-
puirea populară, cum e aceea de: li-
chidare a analfabetismului, cu o dis-
tribuție pe mai mulți ani și pe provin-
cii și au urmărit-o cu îndârjire. Altele
au făcut legi de învățământ al adul-
ților concentrat numai pe patru luni,
dela 1 Noembrie până la 1 Martie.
Toate poartă însă grijă în deosebi de
școala primară și organizează cu în-

vățătorimea adevărate campanii de a-
plicare a obligativității învățământu-
lui. Această obligativitate e astăzi un
fapt aproape la toți vecinii noștri.
Proporțiile de 10 la sută între copiii
de școală și de 25 și 30 la sută în res-
tul populației de neștiutori de carte,
încep să fie niște amintiri ale trecu-
tului și, unde mai rezistă, ca petele de
zăpadă pe munte sub pașii primă-
verii, niște semne de rușine, care tre-
buie repede înlăturate. Mă tem că la
noi proporția generală de neștiutori
de carte se menține în jurul cifrei de
50 la sută.

Sarcina luptei cu acest zid de întu-
nec e mai cu seamă a învățătorilor.
Trebuie să punem împreună umărul,
o întreagă generație, ca să-l facem să
dea îndărăt. E un ideal, pentru care
ne putem încălzi toți. Ministrul In-
strucției și-l însușește și cheamă din
tot sufletul pe învățători în jurul lui.
Trebuie să începem a călca în pas cu
veacul. Vecinii, mai sprinteni, ne iau
înainte, dar în același timp ne arată
drumul și datoria.

Caut, ca în această silință de învio-
rare a școlii, învățătorul să nu mai fie
atât de singur ca în trecut.

Alături de el se va găsi preotul, care
prin dreptul dat de lege, va preda în
toate școlile primare învățământul re-
ligios.

Nu e vorba numai de o creștere a
corpului didactic, mai ales dela sate,
cu acest adaos prețios, ci de o legă-
tură, care se întoarce între școală și
biserica.

Preotul a pierdut din trecerea pe
care o avea odinioară și din sfîntenia
fără care harul său e lipsit de putere,
pentru că treptat, treptat a lăsat să i
se ia sau s'a lepădat de atâtea din ro-
sturile frumoase de călăuzire, de mân-
găiere și de ajutor. Pentru unele din
ele desvoltarea statului modern a cre-
iat noi organe, fără să împiedece ca,

pe altă cale, omul lui Dumnezeu să poată și mai departe să împartă aceeași binecuvântare.

Biserica nu trebuia să se creadă pentru totdeauna înstrăinată de școală. Nu zadarnic și nu vremelnic își zice Isus, marele învățător. Una din legături o face la noi legea de care am amintit, care încredințează preoților învățământul religios din toate școlile.

Alta, mai puțin deadreptul, dar tot așa, dacă nu mai folositează o alcătuiesc acele prevederi ale legii de organizare a bisericii dominante, care dau preotului și adunării parohiale însărcinări menite anume să crească și să îmbogățească populația școlară. Urme din înțelepciunea religioasă și politică a marelui Episcop și om de stat ardelean, Șaguna, pătrund până la noi cu acest text înrăurit de statutul lor.

Ceeace a dat el, în latura școlară, în Transilvania, e o chezășie de încredere pe care mi-o pun în aplicarea, mai mult nesocotită până astăzi, a acestor prevederi. Celelalte biserici le au în aceeași, sau în și mai mare măsură. Iată-vă ajutor, în sarcina nouă, de desființare prin toate mijloacele a analfabetismului, pe care le-o încredințez. Știu, că preoții se vor găsi alături de mine și aștept foarte mult dela însuflețirea lor.

În același scop, ca să dau școlii un ajutor din afară, am chemat zilele acestea pe reprezentanții celor mai de seamă societăți culturale românești, pentru a chibzui împreună asupra celor mai bune mijloace de triare și răspândire a bunurilor sufletești, în general, dar și anume de întărirea școlii elementare.

Am găsit înțelegerea, care era de altminteri de așteptat, și, cred că toate despărțămintele, căminele culturale, Casele naționale, ateneele populare-cumile și miile lor de membri, vor lucra

de acum după un program care să trezească dragoste și interes față de școală, precum și ca să înlăture acele lipsuri de ordin mai cu seamă sufletețesc, dar la nevoie și de ordin material, care o împiedecă astăzi în menirea ei.

Școala nu va face, pe această cale, decât să capete puțin îndărăt din multul pe care cu dărnicie i-a revărsat asupra societăților culturale; iar acestea, la rândul lor, își vor îndeplini o datorie de existență; întâi, pentru că într'un mediu de neștiutori de carte, orice acțiune culturală se mișcă pe picioare de lemn și apoi, pentru că dela metodele de cele mai multe ori extensive de astăzi, li se dă puțința să treacă la metode intensive, cu scopuri precise urmărite programatic. Este încă o așteptare, în care îmi pun nădejdea pentru ca școala să se simtă mai puțin singură.

Un alt ajutor, însfârșit, pe care îf voi da școlii primare; pentru ca să fie căutată chiar acolo unde în zilele noastre e ocolită, de ordin curat pedagogic, îmbunătățindu-i scopurile și metodele, legând-o mai strâns de locurile și de oamenii în mijlocul cărora se dezvoltă, făcând o practică folositoare, atrăgătoare și vie. Dar despre aceasta cu alt prilej mai pe larg.

Astăzi, în ziua deschiderii cursurilor, mă mulțumesc să trimit un cald cuvânt de îndemn și de recunoaștere tuturor membrilor corpului didactic, învățători și profesori.

Un an nou începe, de care legăm cele mai mari nădejdi.

În mijlocul grijilor cari se ridică amenințătoare din toate părțile, școala rămâne adăpostul de tinerețe și de vietejie, zămbitoare ale țării. El e dat în seama învățătorilor și profesorilor... Să-l apere și să-l ducă la cele bune curtoată luarea aminte, și nu vom trăi decât să le facem sarcina ușoară și ca să le dăm toată inima noastră.

La lucru, cu încredere!

MICII „FABRE“ DE LA PORTOMAGGIORE *).

de G. Lombardo-Radice.

„Micii fabre“**) numește Lombardo-Radice pe copiii azilului din Portomaggiore, în titlul volumașului în care Domnia-Sa expune experiența didactică a Rinei Negrisola (edito dall'Associazione per il Mezzogiorno, Via Monte Giordano 36 — 1926, ed. II).

Copiii Rinei Negrisola sunt cercetători și observatori ai fluturilor și ai pasărilor. Rina Negrisola ar repeta, spune dânsa, minunata și ingenioasa experiență a lui San Giovannino, care este povestită de un scriitor al veacului al 13-lea „fratele Cavalca“.

Paginile lui Cavalca sunt puse de Lombardo Radice în fruntea lucrării sale, cu observațiunea sa obișnuită că pedagogia cea mai profundă nu se găsește în tratatele domnilor pedagogi, ci trebuie căutată pretutindeni, unde se găsește o exprimare sinceră, spontană: într'o legendă populară, într'o istorie a unui erou sau a unui sfânt, într'o poemă, în autobiografia unui gânditor, sau a unui om de acțiune, în opera unui învățat sau a unui filosof.

Cavalca povestește cum, copilul, „ființă divină“, când este în stare abia să urce și să coboare scările, începe să meargă în grădină, unde rămâne ore îndelungate, culegând flori, alergând ici-colea și cântând mereu.

Mai apoi chiar părinții îl cheamă, să privească un pom înflorit și laudă împreună cu el pe Dumnezeu pentru creațiile sale frumoase.

În toate zilele găsește lucruri din ce în ce mai frumoase și se întoarce acasă tot mai încântat. Odată mamă-sa se speriasse de lipsa lui și fu

*) Rezumatul unei cărți din opera cu același nume a dlui G. Lombardo-Radice.

**) Este vorba despre o școală primară numită „Fabre“, în amintirea naturalistului francez Fabre, cel mai mare cunoscător al vieții insectelor.

nevoită să trimită servitori după el, pentru ca să-l caute, în timp ce el venia grăbit, împodobit cu flori și ajungând, îngenunche înaintea ei, cerând iertare pentru că a zăbovit, lăsându-se răpit de frumusețea lucrurilor aflate în singurătatea plină de miresme a pădurii. Incepu apoi să găsească mici animale, pe care le lua în sân, mângâindu-le și observând cât de frumoase sunt și aceste ființe create de Dumnezeu și se bucura de ele. În sfârșit, divinul copilăș spuse într'o zi mamei sale: „M'aș duce iar în câmpul cel mai frumos pe care l-am văzut până acum, cu cele mai frumoase flori, să mă desfățez laudând pe Dumnezeu... Era acolo, într'un loc, un copăcel cu ramurile joase și cu frunzele mari. Am intrat sub el și stând ca 'ntr'o cameră, mi-am amintit de toate lucrurile pe care obișnuiam să le citesc și, când cântam, paserile îmi răspundeau cu cele mai frumoase melodii pe care le-am auzit, laudând pe Dumnezeu împreună cu mine. Dar nu puteam să le 'nțeleg“.

Întreabă apoi pe mamă-sa: „Ele înțeleg oare?“

„Da, copilul meu, îi răspunse ea, dacă vrea Dumnezeu“.

„Ei bine, atunci, zise copilul, vreau să-l rog pe Dumnezeu să mă facă să le înțeleg“.

*

Învățătoarea din Portomaggiore nu era de loc o savantă naturalistă, dar participând la viața de studiu a unui frate iubit, care se ocupa de știință cu suflet de poet, și-a îndreptat privirea către viețuitoarele grădinei și voi și dânsa să le înțeleagă și să le admire. Dar ea era cu elevii și se poate spune că elevii vedeau cu o-

chii ei și ea vedea cu ochii lor:

Plimbarea în aer liber nu era pentru ei numai plăcerea de a se bucura de soare și de aer, ci și o cercetare. Copii aflau și întrebau; învățătoarea pregătea curiozitatea lor și o stimula pentru a cerceta mereu.

Nu-i era teamă că nu va putea răspunde la vreo una dintre întrebările lor. Nevinovată, studia împreună cu ei și copiii nu erau deloc scandalizați când observau că ea nu știe. Dimpotrivă, admirau zelul său pentru studii și se făceau ajutoarele sale în observări și experiențe.

În cei cinci ani, dela cl. I-a până la cl. V-a, cât de mult se îmbogățesc cunoștințele lor și cât de avântată și de vie se face flacăra poeziei în aceste suflete!

Să privim jurnalul lor.

Dela început surprinde caracterul ocazional al observațiilor în lipsa ori cărui plan de lecții. Surprinde însă și mai mult cum din fragmente se face ordine și se închiagă cunoștința sistematică prin persistența interesului.

JURNALUL DIN 1919—1920.

(Fragment din jurnalul elevilor).

Studiul începe dela un vierme mare și gros, verde, pe care l-a găsit un copil în anul trecut. Viermele a făcut deja gogoasă.

7 Mai 1920. „Din gogoasă a ieșit ieri un fluture“.

9 Mai 1920. „Fluturile de ieri s'a oprit sub un măslin mic. În dimineața aceasta, împreună cu el, era un alt fluture, la fel. Era pentru prima oară că asistam la aceste minuni, pe care le cunoșteam până acum numai după cărți.

Am găsit un vierme“.

10 Mai. „Viermele a făcut jumătate de gogoasă“.

12 Mai. „Am tăiat gogoasa făcută de un vierme mic. Înăuntru viermele era deja schimbat într'o insectă...“

Tată, prin urmare, primul experiment de entomologie și prima recunoaștere. Curiozitatea se face tot mai vie, iar cercetarea mai insistentă. Vrem să vedem lucruri noi.

24 Mai. „George a găsit o mică gogoasă pe o frunză de bob. Azi a ieșit o muscă, cu corpul auriu“.

Cunoștințele vin din toate părțile, până când într'o zi Danilo găsește înăuntru unei din sandalele sale niște oușoare de fluturi.

Învățătoarea întrebuițează descoperirile ocazionale, așează în toate părțile cutii de sticlă, vase, paliare, pentru a permite observarea completă a vieții insectelor.

Pentru a învăța ea însăși și pentru a fi în stare să identifice viermii și fluturii, învățătoarea și-a procurat două cărți de natura aceasta, care pot fi folosite și de copii: *S. Montero*: Il libro della farfale (Cartea fluturilor) cu 25 planșe în culori, 326 figuri, editura A. Donath, Genova și *A. Senna*: Le farfale (Fluturii). Atlas cu 24 planșe, 349 figuri de fluturi, viermi, crisalide; editura Hoepli, Milano.

28 Mai. Pentru prima oară copilași asistă la depunerea ouălor unui fluture identificat cu ajutorul albumului lui Montero.

O copilă scrie în jurnal: „Fluturile bucefal“ a depus oușoare verzui pe peretii vasului de sticlă în care l-am închis noi“.

2 Iunie. „Gino a găsit un nou fluture frumos“.

7 Iunie. „Oušoarele dela „fluturile bucefal“ s'au deschis și au ieșit din ele viermi foarte mici“.

Fiecare vierme găsit este o problemă de rezolvat pentru că, în multe cazuri, identificarea este grea.

Ce fel de fluture va ieși din gogoasă? Mari discuții între copii. Dar răspunsul vine dela sine.

9 Iunie. „Viermele pe care l-a găsit Lidia s'a transformat în fluture“.

La sfârșitul anului, aproape toți viermii cari trăiau în grădina lor erau recunoscuți cu mare ușurință dela prima vedere.

7 *Iulie*. „Astăzi Scolastica și Tripola (nume de fetițe) au adunat doi viermi de „fluture saturnia“.

9 *Iulie*. „Cei doi viermi ai Tripolei au făcut deja gogașe. Am găsit alți patru viermi la fel, pe gard“.

Pentru a încheia: în această clasă spiritul de colecționare al copiilor a fost în mod iscusit folosit. Copiii cercetau, adunau și clasificau și în același timp vorbeau despre ceea ce fac, perfecționându-și limbajul prin conversație cu învățătoarea: în schimb, în loc de a scrie dictări proaste facem cronică cercetărilor și descoperirilor lor. Ei au material abondent pentru desenele lor.

1920—21.

Primăvara se reîntoarce cu grațioși fluturi. Elvezia a văzut primul fluture la 4 Martie. Chiar „saturnia“ care dormia în gogașe salută soarele. Feranda scrie:

27 *Aprilie*. Doi fluturi frumoși „saturnia“ sunt agățați de perdeaua balconului. Au ieșit din gogașe unul astăzi și altul ieri. În vas sunt încă patru gogașe. Sperăm că vor ieși fluturii cari dorm încă.

În ziua următoare lângă noi, în vasul de sticlă, este un fluture gata de sburat. Aripile sale vibrează. Capul său, de catifea, se pleacă înafara vasului“.

Imaginația Fernandei rămâne legată de fluturele său. Îl urmărește în sbor și-l umanizează astfel:

„Ieri seara au intrat aici, în sală, patru fluturi „Saturnia“. Poate că sunt cele trei „saturnii“ ale noastre, care s'au întors împreună cu un tovarăș al lor“.

Sentimentul fetiței este angajat. Cât îi pare de rău că băieții n'au văzut ceea ce a văzut ea! Se n'țelege aceasta din ziarul lunei Mai.

Într'un loc copila scrisese „tremură“. Învățătoarea i-a sugerat cuvântul

„vibrează“. O notă a învățătoarei în ziar spune: „După observare precisă, totul stă într'o descriere clară, putând oferi numele adevărat, adjectivul, verbul, la lucrări, la calitate, la acțiuni, pe care ochii ageri ai copiilor le adună rând pe rând“.

25 *Mai*. „În această dimineață au ieșit din oușoarele lor trei veirmişori păroși. Nu știm ce să le dăm să mănânce“.

Nesțiind dela care fluture sunt aceste ouă n'am putut consulta cărți și n'am putut căuta frunza potrivită pentru viermi. Ce păcat! Viermii au murit.

1921—22.

A treia primăvară de experiență pedagogică din Portomaggiore.

Lucrările se complică tot mai mult.

Copiii, cari acum sunt bine îndrumați pe urmele lui Fabre, devin de-a dreptul mici cărturari.

3 *Mai*. *Elvezia* (numele unei fetițe) scrie: „Trebue să notăm în caietul nostru florile și fluturii din Aprilie“.

Suntem, prin urmare, la sistematizarea cunoștințelor câștigate în mod fragmentar în anii anteriori și observațiile devin foarte bogate și se referă la experiențe complete.

23 *Mai*. „La 24 Martie (prin urmare cu două luni înainte) am prins o „saturnia minoră“. Saturnia a depus ouăle pe o crenguță totdeauna verde. Am pus crenguța într'un vas de sticlă. Au ieșit viermi. Viermii erau ca niște mici linicare și negri ca cărbunele. Se nutreau cu frunze de prun sălbatec. În dimineața aceasta am privit minunea: viermele cel mai mare a schimbat culoarea. Nu mai este de un negru strălucitor, ci de un verde frumos, vărgat cu negru, cu două puncte galbene“ (observațiile Elveziei).

3 *Iunie*. „Ieri, se aflau într'un vas de sticlă trei viermi din specia fluturelui „ochi de păun“, care e negru catifelat, punctat des cu alb și împodobit cu spini eleganți, negri. Pentru ce nu mâncau urzica gata pentru ei?“

În dimineața aceasta priveam unde sunt viermii. În loc de viermi, trei crisalide frumoase atârnav pe pereții vasului: două verzi ca mazerea și alta verde măslinie“.

12 Iunie. Au ieșit deja din cele trei crisalide fluturii „ochi de păun“. În dimineața aceasta erau încă uzi. Doi erau atârnați de pereții vasului; altul era răsturnat pe fund și noi l-am ajutat să se ridice. În momentul acesta doi fluturi își mișcă aripile gata să 'ncece primul sbor“ (Elvezia).

Este curios să notăm că fetițelor le place mai mult să observe insectele în laborator și să scrie observațiile cu o extremă hărnicie.

Băieții preferă să cerceteze și să povestească în loc de a scrie. Ei sunt aproape totdeauna descoperitorii, iar fetițele cronicarii.

19 Mai. Ascultați din cronica Elveziei cât de vie trebuie să fi fost povestirea lui Victor:

„După ce-a citit, Victor a 'nceput să se plimbe în sus și 'n jos în lungul măracinișului. Deasupra unui par subțire a văzut o crisalidă goală. Aproape stătea un fluture „aporă“. El merge să-l prindă și vede că nu se mișcă. Tot era ud, fiind proaspăt ieșit din crisalidă. El l-a prins ușor, apoi l-a așezat pe un trandafir și fluturile e gata, imediat, să 'ntindă trompa, ca să sugă. Puțin după aceea fluturile s'a uscat.

Albul aripelor sale era străbătut de nervuri negre“. (Elvezia).

Traducere de AL. DOBOȘI,
Profesor.

POLITICA ȘCOLARĂ.

— Curențe și aspecte. —

O politică școlară a existat în toate timpurile. Ca problemă de știință ea e tot atât de veche ca celelalte ramuri ale științelor de stat. Astăzi se vorbește de politica educației cu același temei istoric cu care se vorbește de politica financiară, de politica economică, socială sau bisericască. Importanța acestei politici nu mai are nevoie să fie accentuată, atunci când este știut, că propășirea unui neam atârână, în bună parte, de calitatea educației sale. Dacă o anumită politică a educației publice a existat la toate popoarele de cultură, începând cu cele mai vechi, legile și normele acestei politici au fost totdeauna în strânsă legătură cu spiritul epocii. Și chiar cu structura socială și politică a poporului respectiv. O influență reciprocă, o legătură aproape organică între politică și educație a existat în toate vremurile. Ideile dominante, preocupările de gândire ale cutărei epoci istorice și-au imprimat caracterul asupra politicii școlare a timpului. N'a-

vem de cât să ne reamintim fazele de căpetenie prin care a trecut educația școlară în cursul veacurilor. Mai cu seamă la popoarele cari, în drumul lor spre propășire au tăiat părții de lumină intensă și a căror cultură a reformat spiritul omenirii.

În cele ce vor urma vom scoate în evidență curențele și aspectele mai reliefate din domniul politicii școlare europene, așa cum se desprind ele din paginile istoriei civilizației, ca mai pe urmă să tragem câteva concluzii de actualitate și să încheiem cu o serie de considerațiuni asupra politicii noastre școlare, de care ne vom ocupa mai de aproape în capitolul din urmă. O scurtă incursie în istoria educației va lumina poate, prin comparație, multe din aspectele politicii școlare de astăzi.

Mentținându-ne în cadrele largi ale principiilor generale, să începem cu politica școlară a celor două popoare civilizate din antichitate:

Grecii și Romanii.

La vechii Greci participarea la viața publică era un imperativ național. Fiecare era obligat să ia parte la viața politică a orașului său. Firește, cu menirea de a o fructifica prin fapte frumoase, iar nu de a o exploata prin fapte urite, cum înțeleg s'o facă mulți din patrioții zilelor noastre. De aceea educația la ei avea un singur scop principal: să pregătească tinerimea pentru participarea la viața politică de mai târziu.

Școala antică prepară nu numai lupta de existență, cât mai ales pentru viața socială. Dascălul grec nu se mulțumea să desvolte numai intelectul și moralul copilului. Idealul lui era să-l facă să se devoteze complet vieții publice în care va trebui să activeze. Din acest motiv școala la vechii greci nu era decât un mănunchiu de deprinderi și de moravuri proprii să formeze caracterul copilului. Să-l facă kalokagatos, adică pregătit pentru un rol bun și frumos în viață. Toate cunoștințele care se propagau în școală urmăreau ca țintă principală să trezească în el sentimentul mândriei naționale.

Literatura clasică elenă ne-a păstrat admirabile exemple pentru acest fel de civicism patriotic. Socrate a fost osândit la moarte de conaționali săi nu atât pentru credințele sale filosofice, ci pentru că el a înțeles să se izoleze de neamul său, depărtându-se de concepția lor națională și politică.

Concepția morală la Greci era egală cu concepția de stat. Religia statului era suprema lege pentru toți. Școala grecească valorifică astfel pe cetățean. Iată de ce ei cântau valoarea omului din punctul de vedere al rolului său în viața politică.

Orientarea aceasta de politică școlară a derivat din structura specială a vieții lor publice. Se știe că Grecii și-au creat o organizație politică originală întocmai după cum au creat și pe terenul artelor. Ei n'au moștenit nimic și n'au împrumu-

tat nimic dela alte popoare. Și-au creat totul din nimic, pe baza dispozițiilor lor naturale. Astfel și-au creat și școala lor și politica lor școlară proprie. Esența acestei politici era simplă. Ideologia politică influențează și dă orientări educației, aservindu-o chiar preocupărilor sale.

Aceeași politică școlară, cu mici deosebiri, o găsim și la Romani. În școala Romei păgâne se dădea o importanță deosebită cunoștințelor ostășești și educației politice. Suprema dogmă a educației romane era ca fiecare cetățean să aducă o cărămidă la mărețea clădire a imperiului. Popor prin excelență politic, cu o structură spirituală sobră și rațională, lipsită de suplețea și fantezia de artist a Grecului, Romanii se afirmă în școală cei dintâi juriști și legiști ai lumii antice. Spirit de organizare, ei schimbă însăși structura creștinismului din momentul în care cuvântul lui Hristos trece prin sufletul lor.

Religia o preschimbă în biserică, iar biserica o organizează după chipul și asemănarea mentalității lor, îmbrăcând-o în forme concrete după legi împrumutate din Dreptul Roman. Așa se naște biserica Romană (catolică) cu erarhia ei și cu puterea ei formidabilă, izvorită din principiul autorității și al autonomiei. Spiritul acesta care se degajează din structura externă a bisericii romane, creiază o nouă conștiință morală, care schimbă radical lumea veche și se transmite în fibrele educației și în toate celelalte instituții culturale de pe continent în măsura în care biserica se răspândește și puterea clerului sporește.

In evul mediu,

educația publică trece printr'o nouă fază. Biserica era stăpână absolută peste vii și morți. Sub conștiința apăsătoare a autorității bisericesti valoarea morală a omului în veacul de mijloc scade. Conștiința politică, demnitătea de cetățean, era și ea înglobată în conștiința morală. Clerul stăpânea faptele și gândurile omului. Spiritul social este într'o absolută subordonare, într'o permanentă aservire.

Educația grav stânjenită sub influența acestui spirit îngust și unilateral deviază dela menirea ei.

Din luptele pentru emanciparea spiritului de sub autoritatea dictatorială a clerului respiră politica școlară în evul mediu. Ea nu poate crea însă o cultură reală. Cultura se refugiază în mănăstiri, unde ia contact cu literatura clasică. Școalele conduse de preoți se mulțumesc să prepare pe om pentru viața spirituală, în înțelesul credinței teologice, și mai ales pentru viața de veci. Egalitatea de dincolo de mormânt era înfățișată de cler ca o consolare față de inegalitatea socială creată de către spiritul de castă a tot stăpânitor.

În politica școlară intervine deci un factor nou: idealul creștinesc. Ținta educației este să facă din copil un bun creștin, un om care se conduce în viață de principii religioase și morale. Această orientare a educației, în fond plină de rătăcirii, are și o latură bună. Ea scoate nițel la lumină individualitatea. Atrage luarea aminte asupra omului, ca ființă morală, pe care politica școlară a lumii antice păgâne îl condamnase la completă anihilare. Intrarea lui Hristos, cea mai înaltă și mai luminoasă personalitate morală, în programa școlară, era firesc să o schimbe radical, făcând ca individul cu microcosmul lui să fie punctul central al educației. Creștinismul aduce astfel o doză de valorificare a personalității morale. Din ea răsare legea și conștiința morală, care asigură armonia socială. Era ceva nou, ceva necunoscut până atunci, dar înălțător și reconfortant pentru suflet.

Ca reprezentantă a culturii biserica pleacă dela ideea fundamentală a iubirii de aproapele. Toți oamenii, indiferent de starea lor socială, zice ea, au dreptul să se împărtășească de binefacerile culturii. Biserica afișează deci idealul de egalitate între oameni. Cu aceasta ar fi adus un mare serviciu culturii, dacă lozincă ei ar fi fost sinceră. În realitate însă politica ei școlară apuse pe un făgaș fals. Predi-

ca cu fapta nu se potriveau. Răvnind ca pe lângă monopolul culturii să acapareze și puterea politică, clerul cade în greșala epocii sale și în loc să realizeze o politică școlară democratică el realizează tocmai contrarul: autocrația.

Școalele și așezămintele de cultură ale ordurilor călugărești se înalță în toate colțurile Europei. Dar nu pentru cei din clasele de jos, nu pentru poporul nevoiaș și incult, ci pe seama aristocrațiilor și a burghezimei îmbogățite. Cele dintâi școale în evul mediu, sunt Universitățile, iar nu școalele primare.

Iată pentru ce politica școlară a veacului de mijloc, simplă platformă pentru interesele clerului, a fost profund falsificată și prea puțin folositoare pentru cultura generală a omenirii. Reacțiunea nu putea să întârzie. Ea apare nu peste mult și anume în două ipostaze.

Cea dintâi ipostază este Renașterea. Sub influența covârșitoare a artei și a culturii clasice descoperită de umaniști, Renașterea vine ca o adevărată slavare pentru cultura umană. Ea vine să prindă firul educației, întrerupt de școala obscurantismului clerical și să reinvieze procesul firesc al evoluției spiritului omenesc. Renașterea inaugurează o ideologie nouă inspirată de principii estetice și morale ale antichității elene și romane. Este una din cele mai fecunde și mai luminoase epoci în istoria culturii europene. Ideologia ei se resimte firește și pe terenul educației, care începe acum să se emancipeze pe încetul din cătușele bisericii.

Pe urmele Renașterii se pornește o altă mare mișcare spirituală. Este reformajunea lui Luther. Tinzând să clatine din temelie stăpânirea bisericii, reforma lui Luther transformă întreaga mentalitate a timpului său și cu ea obiectivele politice școlare.

Atacând din plin dogmele și canoanele bisericii catolice, Luther spune așa: Lumina lui Hristos nu trebuie să stea sub obroc, ascunsă în textele limbii latinești, inaccesibile și necunoscute de marea

mulțime. Rostul ei este să lumineze tuturor. Luther traduce biblia în limba germană, ca s'o cunoască toți și scrie cărți în limba maternă pe înțelesul poporului. Cu aceasta propagă un alt adevăr, spunând, că fericirea omului pe pământ și dincolo de mormânt, este legată de carte. Mântuirea sufletului este în funcție nu numai de credință, ci mai ales de luminarea lui prin știință. Aceasta este esența evangheliei lui Hristos. Conflictul între biserică și aderenții reformațiunii este inevitabil. Lupta cu cuvântul și cu condeii se dă cu o egală îndârjire din

amândouă părțile. Istoria acestui război de credință este bine cunoscută, și pe noi ne privește numai întrucât ea a avut o înrăurire directă asupra politicii școlare. Atâta timp cât însuși statul era aservit bisericii, lupta de emancipare a școlii, a cugetării și a culturii de sub tutela strivitoare a bisericii, a fost anevoioasă. Multă vreme școala a rămas aservită tot bisericii și slujitorilor ei. În lupta aceasta de neatârnare, chiar cugetători și pedagogi din cei mai emancipați, la început sunt timizi și servili față de biserică.

G. Tulbure
Inspector general.

Probleme de psihologie

TEMPERAMENTUL ȘI VIAȚA ȘCOLARĂ.

Una din marile năzuințe ale vremii este de a da vieții școlare o îndrumare de așa natură, încât ea să fie capabilă, pe de o parte, să desvolte toate puterile și aptitudinile înăscute ale elevilor, iar de alta, să integreze școala în ritmul general al vieții neamului. Căci dacă școala are menirea să formeze și să îmbogățească psihicul copiilor incapabili încă de realizări efective, ea nu trebuie să piardă din vedere că procesul educativ trebuie în așa fel organizat, încât cei ce termină școala să-și găsească un loc în societatea din care fac parte. Școala nu trebuie să pregătească oameni pentru trecut, nici pentru îndepărtate sau iluzorii medii de viață, ci oameni ai prezentului și, în parte, ai viitorului, care bazați pe datele actuale ale bunurilor culturale să ducă mai departe creațiunile și năzuințele neamului. Numai o școală adânc înrădăcinată în sufletul poporului său poate da elemente creatoare și utile societății.

Pentru ca acest deziderat de bază să poată fi îndeplinit, e nevoie de o cunoaștere obiectivă și științifică a individualității școlarului și de altă

parte, trebuie să se cunoască toate necesitățile societății. Fără o cunoaștere a realităților adevărate ale neamului, se creiază — ca în vremea și în țara noastră — o întreagă armată de „desrădăcinați“, care rupti dintr'un anumit mediu social, nu-și mai găsesc loc în mediul pe care îl visau, desinte-grându-se prin aceasta din viața neamului și rămânând elemente ne-productive.

Făcând abstracție de problema a doua — de natură mult sociologică — ne vom ocupa în cele ce urmează, cu un aspect al celei dintâi probleme de natură psihologică, — cea a cunoașterii științifice a individualității copilului. Și anume, vrem să relevăm în câteva cuvinte rolul însemnat pe care îl au factorii de *temperament* ai individualității în viața școlară.

Ocupându-mă de natura temperamentului¹⁾ îl defineam ca reprezentând „complexul de calități psihice care constituie forma de reacțiune a

¹⁾ Vezi: Dimitrie Todoran: *Psihologia Temperamentului*. Edit. Institutului de Psihologie, Cluj, 1932.

individualității umane", sau, după termenii altora, „ritmul vital“ al acesteia. Analizând mai de aproape manifestările temperamentului, aflăm că cele mai vădite forme ale acestor manifestări sunt: formele *activității*, *emotivității* (afectivității) și *intensității* psihice. Activitatea cuprinde la rândul ei: iuțea deciziei, iuțea reacțiunii, **persistența și flexibilitatea**.

Din punctul de vedere al vieții școlare, studiile au arătat că posibilități native superioare, inteligențe bine dotate, rămân adeseori nedesvoltate din cauza unei activități temperamentale reduse. *W. Peters*, un psiholog german de seamă, a arătat că elevii cari simt greutate atunci când e vorba să înceapă o acțiune oarecare și care au, în general, mișcări încete și molatece, nu-și pot desvolta aptitudinile și dispozițiile ereditare în măsura în care și le pot desvolta elevii ce posedă în configurația lor ereditară înclinații spre activitate intensă și vioaie. Ca urmare, rolul profesorului în cazul acestor elevi e de a le stimula activitatea, de a-i face să ia parte la toate jocurile și manifestările școlare în care intră în prima linie efortul și activitatea proprie.

O formă interesantă a activității o reprezintă flexibilitatea, sau, posibilitatea pe care o au indivizii de a-și schimba dispoziția psihică momentană, de a trece dela o preocupare la alta.

Marbe arată în studiile făcute asupra acestui factor temperamental că el joacă un rol deosebit în munca școlară. Unii elevi — datorită diferitelor grade și nuanțe în care posedă această însușire — se pot ocupa multă vreme de un singur studiu, fără să obosească sau să se plictisească; alții, dimpotrivă, învață mai cu ușurință atunci când își schimbă frecvent obiectele de studiu. Cei dintâi siliți să se ocupe de multe lucruri, să execute

programe, nu reușesc și, mai mult, faptul le creiază o dispoziție psihică neplăcută de desgust. Cei din categoria a doua, simt greutatea de a executa multă vreme aceeași lucrare și caută în continuu să-și schimbe munca pe care o prestează. În general, cei ce posedă nativ o flexibilitate redusă, suferă de o întârziere în readaptare, transpunându-se cu greu dintr'un domeniu într'altul al materiilor de învățământ. Ca urmare nu trebuie să se uite că nu totdeauna o activitate redusă sub forma iuțelii sau flexibilității este semnul unui nivel inferior de inteligență sau a unei „sărăcii“ psihice.

Trecând la formele sensibilității temperamentale, se poate spune că ele creiază receptivități diferite la blam și laudă. Dacă pentru un insensibil insuccesele „morale“ din școală sunt trecătoare și fără nici o repercusiune mai adâncă în psihicul său, pentru un elev cu o sensibilitate pronunțată, acestea constituie prilejuri de turburare și de presiune psihică ce sfârșesc — adeseori — prin resentimente față de școală și slujitorii ei. Sunt cunoscute cazurile unor elevi, care din mediocri sau chiar răi la materie, deveniau excelenți la aceeași materie prin schimbarea profesorului. Atitudini prea severe, încurcă și descurajează pe sensibili. Am putea spune chiar, că sensibilitatea constituie pentru unii elevi unitatea de măsură a atmosferei „morale“ a școlii. Din acest motiv, școala trebuie să determine alături de nivelul de inteligență și diferitele grade și nuanțe ale sensibilității elevilor și să supună unui tratament adecuat pe cei ce depășesc limitele normale ale acestei însușiri. În această direcție se îndreaptă o bună parte din cercetările psihologice actuale și în cartea de care aminteam, sunt preconizate și metodele cu ajutorul cărora se poate stabili sensibilitatea.

Vieța psihică are la bază o anumită cantitate de energie pe care o folosește individualitatea în diferitele sale comportări. Unii posedă o cantitate de energie mare, însă o manifestă în viață foarte puțin; alții, dimpotrivă, au un fond ereditar redus de energie, dar și-l manifestă în viață aproape în întregime, etc. Aceste moduri variate de funcționare ale energiei psihice determină tipuri temperamentale specifice. Cei ce au o manifestare energetică redusă (sau o tensiune psihică minimă) sunt firi molatece, „leneșe“, care au nevoie de stimulente exterioare perpetui pentru a acționa. Când presiunea situațiilor externe nu se mai exercită, elevul cu o

încordare energetică nativă redusă își întrerupe sau încetinează munca. Se impune, ca urmare, o observare de aproape a acestor elevi pentru a le crea motive de muncă.

Rândurile ce au premers — înșirare de câteva idei fugare — n'au pretenția de a fi lămurit problema (aceasta am încercat s'o facem în cartea amintită) ci numai de a sublinia nevoia cunoașterii aspectului temperamental al individualității. Prin aceasta se completează studiul individualității psihice cu unul din factorii esențiali care colaborează alături de inteligență la succesul muncii școlare precum și la formarea caracterului.

DIMITRIE TODORANU.

EDUCAȚIA SIMȚURILOR.

I.

În mai multe numere din anul I al revistei am vorbit despre centrele de interes în jurul cărora se poate grupa materia de predat.

Pentru ilustrarea repartizării activității din grădina de copii pe centrele de interes, dăm o schiță în legătură cu cumpărarea fructelor și cunoașterea lor.

1. Cumpărarea fructelor: mere, pere, prune, gutui.

Observarea acestor fructe, comparându-le între ele din punct de vedere al aspectului exterior, asemănării și deosebirii.

2. Exerc. tactil, recunoașterea diferitelor fructe observate ieri, servindu-se numai de pipăit.

3. Observarea fructelor din punct de vedere interior: tăierea transversală a fructelor, compararea lor între ele, insistând asupra asemănărilor și deosebirilor: felul tăieturii, semințele, sămburii, coloritul cărnii fructelor.

Construcții. Balanța dela gustoreasa care vinde fructe, servindu-ne

ca material operativ, cuburi, prisme, cartoane, ată.

Exerciții de memorie. Reconstruirea unei balanțe din memorie, ținând seamă de noțiunile bine stabilite cu ocazia observării unei balanțe.

Lucru manual. Confectionarea pungilor de hârtie la fel cu acele de care se servește vânzătoarea spre a împacheta fructele vândute.

1. Indoituri din hârtie,
2. Lipirea marginilor pungei de hârtie;

3. Impletituri: diferite coșulețe pentru a se pune cumpărăturile.

Ocupație colectivă.

Exerciții practice. Spălarea și uscarea fructelor înainte de a le mânca fără a le curăți de coajă.

Aceeași operație pentru prune, spălatură și uscatură lor. Cu acest fruct fiind mai greu de umblat, să nu se strivească. Cere mai multă atenție și prudență.

Modelaj. Modelarea fructelor: mere, pere, prune, gutui, etc. ne vor servi ca accesorii în construcții și jocuri.

Desemn. Incercări de a desena conținând fructele mai întâi cu ajutorul unor șabloane în forma fructelor; apoi cu mâna liberă, colorându-le cu cretă asemănătoare.

II.

1. Cumpărarea fructelor dela magazinul din apropierea școalei. Vom merge împreună să cumpărăm: mere, pere, prune, gutui.

2. La reîntoarcere în clasă vom observa fructele cumpărate, procedând prin compararea lor. Vom ține seama mai întâi de asemănările între ele, în urmă de părțile caracteristice care există la diferite fructe ce le avem înaintea noastră.

Asemănările din punct de vedere al aspectului exterior:

a) *Culoarea* fructelor, mărul este verde, roșu, para asemenea, pruna când nu e coaptă;

b) *Forma*: mărul rotund, para rotundă numai la bază, diferența din punct de vedere exterior față de gutuie, pruna mică și lunguiată;

c) Observarea fructelor din punct

de vedere interior. Triajul fructelor între ele (de diferite mărimi și specii) fiecare într'o farfurie.

d) Compararea fructelor între ele din punct de vedere interior: semințe, sămburi, alveole și gust.

e) Folioasele și necesitatea de a consuma fructe.

Joc ritmic: Mișcări ritmice cu mingi, cercuri, diferite mișcări în sunetul melodiilor populare.

Construcții: Balanța, cuburi, carton, sfoară, ață.

Jocuri diferite: Negustor, precupeț, vânzător de fructe.

Un mic cântec:

„Cine intră în prăvălia mea

Oare ce vrea să cumpere ea?

Uite-o cum intră și nu vede

Vânzătorul: Ce dorește doamna(ul) mea?

Mușteriu: Bomboane și portocale

Vânzătorul: Nu am așa ceva, dacă Vreți le veți avea.

ZOE BOERESCU,

Dir. școalei de copii mici No. 1

București.

BIBLIOTECA ÎNVĂȚĂTORULUI.

Alcătuirea unei biblioteci personale formează una dintre cele mai mari griji ale unui învățător.

Înainte de războiu problema era mult mai ușor de rezolvat, raportul dintre salariul unui învățător titular (lei 108) și prețul unei cărți (lei 2, în colecția Minerva) fiind mai acceptabil decât astăzi, când salariul e 2000 lei lunar și prețul unei cărți, aproximativ, 75 lei.

Intr'o parte câțul e de 54 (cărți) în alta 26 (cărți).

Raportând salariul ante-belic și cel actual la cea mai ieftină carte (Biblioteca pentru toți) câțul e într'o parte de 360 și în alta de 285.

Așa dar, lângă toate mizeriile vieții, care fac atât de rară și de grea bucuria cumpărării unei cărți, trebuie să socotim și scumpirea exagerată a cărților.

De aceea, nu e de mirare să auzi învățători spunând că procurarea unei cărți de lectură le sdruncină cu totul bugetul.

În bună parte insuficiența salariilor membrilor corpului didactic face să se resimtă piața cărții. Librării și editorii sunt alarmați deoarece capitalurile investite în cărți, rămân improductive și adeseori pierdute.

Interesul publicului pentru cărți a început să fie stimulat în fel și fel

de chipuri: reclame, conferințe, articole de propagandă și chiar de admenestare. Totul e zădarnic, cel puțin pentru prezent: cartea bună piere. Trăește numai cartea de aventură eroică care, având un tiraj mare, se poate vinde cu preț redus.

Dar imensa majoritate a învățătorimii noastre aspiră spre cartea bună, spre cartea scumpă. Sadoveanu, Brătescu-Voinești, Rebreanu, Agârbiceanu, Petrescu, în literatură; Mehedinți și Simionescu în știință, Iorga în domeniul istoric, ca să nu cităm decât câteva nume însemnate, iată calitatea de autori doriți de învățători.

S'a încercat să se pună la îndemâna învățătorilor biblioteci pedagogice județene.

Rezultatele sunt slabe: se împrumută, anual, câteva cărți într'un întreg județ.

Se trimit la școli cărți editate de Casa Școalelor, cu cuprins potrivit vieții rurale. Ele însă nu prezintă nici un interes pentru învățători, pentru că modestul lor cuprins le este cunoscut din școala normală.

Un mijloc, utilizat, rămâne împrumutul de cărți între colegi. În acest caz nu citești cartea care-ți trebuie sau pe care o dorești, ci cartea care-ți pică în mână.

Credem că problema bibliotecii învățătorului trebuie privită cu o deosebită seriozitate și rezolvată, oricât de mari sacrificii ar cere din partea Statului.

În primul rând, pentru că suntem în epoca în care lumea a început să formuleze programe minimale, trebuie fixat un *minimum* de cărți, fără de care nu ne putem imagina un învățător cultivat. Ne gândim la un număr restrâns de cărți, din toate domeniile.

Editate de Casa Școalelor, în condițiuni tehnice ireproșabile, ele ar trebui date fiecărui tânăr învățător, în mod gratuit, la terminarea școlii normale sau, mai bine, la ocuparea locului în învățământ.

Această bibliotecă ar deveni proprietatea învățătorului și ea ar constitui darul pe care i-l face Statul la instalarea sa în post. (Există o primă de echipare la tinerii ofițeri, când încep serviciul).

Despre eficacitatea unei asemenea măsuri răspunde conștiința fiecărui învățător și, unde e cazul, controlul celor în măsură să-l facă.

Greutatea cea mare ni se pare a sta în selecționarea acestor cărți reprezentative. De aceea noi ne-am gândit să deschidem o anchetă printre cetitorii revistei, rugându-i să ne comunice individual, sau pe școli, care sunt cărțile pe care le-ar dori în biblioteca învățătorilor (50—60 aproximativ, însă *din toate domeniile*).

Ne luăm sarcina să cercetăm aceste răspunsuri și să alcătuim o listă pe care, apoi, o vom pune la dispoziția Ministerului, în vederea realizării bibliotecii atât de necesară învățătorului.

DIMITRIE GOGA.

CONGRESUL DELA CHIȘINĂU.

— Impresii. —

Zece ani de zile am participat la congresele învățătorilor din Ardeal și la congresele generale ale învățătorilor din întreagă țara. Deși nu mai fac parte formal din corpul didactic primar, sufletul meu însă este legat pentru totdeauna de învățătorii dela școalele satești, atât prin munca ce am depus și eu în ogorul acestei instituții cât și prin însărcinarea pe care am de cinci ani de zile pentru îndrumarea administrativă și culturală a școlii primare.

M'am dus la Chișinău și pentru motivul că nu văzusem niciodată provincia de peste Prut, pe unde moșii mei își purtasera turmele de oi și herghelia de cai.

Am simțit un fior deosebit când în faptul zilei am privit pe fereastra vagonului dealurile ondulate ale Basarabiei. Legătura tainică cu acest ținut, călcat de picioarele atâtor ciobani ardeleni, m'a făcut să privesc departe în trecut, trezindu-mi în suflet nostalgia unor vremuri patriarhale, atât de simple ca înfățișare exterioară, însă atât de frumoase ca manifestare sufletească și morală.

Cu aceste gânduri am descins în ziua de 28 August în orașul Chișinău. În gară, autoritățile locale au salutat pe dl Profesor Gusti, Ministrul Instrucțiunii, care venea pentru prima dată în această calitate în capitala Basarabiei. După îndeplinirea celorlalte formalități de primire, ne-am îndreptat spre centrul orașului. Încă din gară am făcut cunoștință cu o notă distinctă a acestui ținut. În sala de așteptare, deasupra unei icoane frumoase, încadrată în ramă aurită, ardea o candelă de argint.

Tramvaiul electric, curat, ne-a dus în câteva minute până în centrul orașului, pe frumoasa stradă Alexandru cel Bun. Această arteră princi-

pală de comunicație, pe care sunt așezate clădirile de seamă și instituțiile publice, este o a doua notă distinctă cu care am făcut cunoștință.

Lărgimea străzii, grandoarea edificiilor de stat, reprezintă nota specifică a vechei stăpâniri, care clădea din plin.

După vreo două ore de zăbovire a ochilor asupra instituțiilor mai de seamă, am participat la serviciul divin din Catedrală. Înalt Prea Sfințitul Gurie a oficiat serviciul, fiind asistat de un sobor de preoți. Nu știam ce să admir mai mult: bogăția altarelor și a icoanelor, opere de artă, corul admirabil, care *răsuna* dumnezeeste sub cupola splendid pictată a bisericii, sau slujba făcută de preoți cu glasuri profunde.

De când eram elev în seminarul din Sibiu, nu mai asistasem la un serviciu divin care să mă miște atât de mult. Cu toată învățătura mea pozitivistă, mi-am dat seama că serviciul divin al bisericii ortodoxe, făcut după toată rânduiala și cu toată pompa cuvenită, are darul să miște sufletele, să le câștige pentru misticismul credinței ortodoxe.

Și dacă aș fi asistat numai la acest serviciu divin, cât am stat la Chișinău, tot m'aș fi simțit răsplătit pentru toată osteneala drumului atât de lung dela Cluj până acolo.

La deschiderea sărbătorească a congresului, au participat: dl Profesor D. Gusti, Ministrul Instrucțiunii, dl Prof. Petre Andrei, Subsecretar de Stat, dl Ministru Pan Halipa, dl Emanuel Bucuță, secretar general la culte, dl Prof. universitar V. Ghidionescu, președintele secției pentru educația nouă, dl prof. I. Nisipeanu, președintele profesorilor secundari, mai mulți reprezentanți ai personalului de con-

trol și o mulțime imensă de învățători din toate unghiurile țării.

Desbaterile au fost publicate în presa cotidiană.

Noi reținem din cuvântarea dlui D. V. Toni, președintele Asociației generale a învățătorilor din România, afirmația, primită cu un tunet de aplauze, că adunarea învățătorilor români, din România, în orașul Chișinău, însemnează o manifestare de solidaritate și de credință că această provincie aparține pentru vecii vecilor României, din a cărui trup ea a fost ruptă cu volnicie.

Dață învățătorii se înfrunesc în diferite orașe, în congrese anuale, ca să cerceteze diferite chestiuni profesionale, totdeauna adunarea lor înseamnă și o puternică manifestare a sentimentului național.

Dl Toni a făcut o expunere amănunțită asupra greutăților pe care a trebuit să le îndure învățătorii sateilor, cerând dlui Ministru Gusti ca pe cât este posibil ele să fie înlăturate.

Dl Ministru Gusti în cuvântarea sa a schițat programul pe care dorește să-l înfăptuiască cât timp ocupă înalta situație de conducător al învățământului din țara aceasta. Dl Ministru Gusti este cunoscut ca un admirabil organizator al muncii culturale din țara noastră. Institutul social român este o instituție care stă cu cineste alături de institutele similare din alte țări.

Din cuvântarea dlui Ministru Gusti și din tonul ei reținut, se desprindeau nu promisiuni sărbătorești, ci posibilități de realizare.

Au mai vorbit la deschiderea congresului dl profesor Nisipeanu, dl Ministru Pan Halipa și alți capi de autorități.

Din toate cuvântările s'a degajat grija deosebită pe care o poartă toți oamenii cu răspundere, învățământului primar și muncitorilor lui. Sunt provincii în care plaga analfabetis-

mului este foarte mare și numai printr'o intensă activitate a școalei poate fi înlăturat răul.

În ședința de după masă, învățătorii s'au ocupat cu două probleme capitale: întreținerea materială a școalei și erarhizarea învățătorilor prin grade.

Experiența mea dela alte congrese m'a ajutat să văd că raportorii diferitelor probleme se pierd în considerațiuni generale și propun adeseori soluțiuni care sunt departe de realitate și în tot cazul foarte greu de îndeplinit, întrucât ele nu stau numai în putința de realizare a Ministerului Instrucțiunii.

Părerea noastră este că instituția comitetelor școlare este absolut necesară. Ea pune la adăpost pe învățători prin faptul că nu-și iau singuri răspunderea conducerii materiale a școalei. Este adevărat că în foarte multe locuri comitetele școlare sunt simple ficțiuni și ele se reduc doar la persoana directorului. Nu sunt rare cazuri însă, când anumiți directori expropriind dreptul comitetului școlar își fac de cap și chivernîsesc banul încredințat lor, nu după regulile cerute de regulament, ci după interesele lor particulare.

Ar trebui, negreșit, dată o mai bună organizare comitetelor școlare, ținându-se seamă de experiența de până acum și de legătura care ar trebui să existe între această instituție și comună, iar la județ între comitetul școlar județean și Prefectura județului.

Ar fi nevoie de o modificare și a legii de organizare a administrației. De ce să fie la județ un referent cultural plătit de Prefectură fără să-i poată da de lucru? De ce în comitetul județean să se refereze chestiunile școlare un om strein de învățământ și nu revizorii școlari, căci majoritatea pro-

blemelor sunt din domeniul învățământului popular.

Ar trebui repartizată această muncă și îndrumată de către acei factori cari au contact zilnic cu realitatea, nu de către cei cari atung în mod întâmplător, ca membri ai unui partid politic, în astfel de însărcinări.

Dacă s'ar face această organizare și ar fi o mai bună legătură între reprezentanții învățământului și între reprezentanții administrației comunale și județene, învățământul primar nu ar avea de suferit atât de mult din cauza lipsurilor materiale.

Prin urmare nu o schimbare complexă a legii comitetelor școlare și o independență totală a învățătorilor în mănuirea banilor, ci o colaborare efectivă, obligatorie și cu sancțiuni pentru toți factorii locali din comună.

A doua chestiune a cărui raportor a fost dl Leon Mrejeru, un fruntaș al învățătorimii, a privit problema înaintării învățătorilor.

Am constatat curente felurite cu privire la această problemă. Învățătorii din provinciile alipite sunt pentru o școală normală cu 8 clase la intrarea în învățământ și acordarea grade numai pe baza acestei pregătiri.

Cei din vechiul regat sunt pentru menținerea gradelor. Legea Iorga s'a dovedit inaplicabilă, căci înaintarea pe bază de activitate, de realizări în comună, este foarte greu de constatat mai ales când această atribuție e trasă la o comisie ad-hoc, compusă din academicieni și sociologi, imposibil de realizat.

Ceeace ar fi trebuit să ceară categoric învățătorii în congres, ar fi menținerea examenului de definitivat, cu restricții pentru cei cari au fost slab notați la inspecții și clasificarea celor cari din diferite cauze nu au putut trece acest examen.

Un regulament de funcționare și o programă analitică pentru examenul de definitivat ar ușura foarte mult buna funcționare a examenului. Timpul când ar trebui să se țină acest examen poate ar fi mai potrivit să fie toamna decât primăvara, când învățătorul este luat dela catedră pe timp nepotrivit și dela o muncă mai intensă din clasă.

Examenul de înaintare de gradul II asemenea va trebui mai bine organizat. Cercetarea activității din cei trei ani după examenul de definitivat va trebui să fie punct esențial pentru Comisie, căci acest examen l'u trebuie să rămână numai un examen de cunoștințe, ci și de cercetare și recunoaștere a muncii învățătorului și imbold pentru continua lui autoperfecționare.

Credem că ar fi necesar ca în locul lucrărilor cari se dau pentru discuție la examenul oral (Payot sau Foerster) să fie înlocuite prin studii cari să descrie anumite realități ale Societății românești. În acest scop va trebui Ministerul să publice concurs pentru astfel de cărți de bază, cari să devină îndrumătoare ale activității învățătorilor noștri.

Mă gândesc la cartea „*Notions des Sociologie*“ de A. Hesse și Gleyze, care se cere învățătorilor francezi pentru a putea să obție brevetul superior în învățământul primar.

Înaintarea la gradul I să se facă tot după 6 ani de zile, însă acelor învățători cari nu ar reuși la prima inspecție să li se dea un nou răgaz de 3 ani și dacă nici la a doua și a treia inspecție nu ar reuși, atunci să rămână în învățământ cu ultimul grad pe care l-au dobândit.

Se mai pune problema înaintării normaliştilor care au obținut și Licența în Litere sau Științe și doresc să funcționeze în învățământul primar.

Dacă învățătorii cari urmează la aplicație după 3 ani primesc titlul de

învățători înaintați de gradul I, credem că și Licențiații se pot bucura după un anumit număr de ani de serviciu de a fi plătiți ca învățători de gr. I.

În tot cazul înaintarea învățătorilor va trebui să se facă ținându-se seamă de interesele învățământului de o mai bună ierarhizare a valorilor și de posibilitățile de sacrificiu din partea Statului. Dacă însă, alți funcționari: ofițeri și magistrați, obțin înaintări, învățătorilor nu li se poate răpi

acest drept. Am cunoștință că mulți dintre ei, în împrejurările de acum s'ar mulțumi și numai cu înaintarea în grad, urmând să li se acorde drepturile materiale atunci când statul va avea mai puține greutăți.

Congresul dela Chișinău, a însemnat pentru învățătorime un pas înainte în ce privește afirmarea categorică a drepturilor ce li se cuvin, ca păzitori ai ordinii și ai progresului în această țară.

CONST. IENCIU.

REORGANIZAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PRIMAR.

În ziua de 5 Sept. a. c. la ora 10 dimineața, s'a deschis în amfiteatrul „Odobrescu” al Facultății de Filosofie și Litere, în prezența dlui subsecretar de stat P. Andrei, secretari generali I. C. Petrescu și Ema. Bucuța, directori Ghișescu și Culea, de către dl Profesor Dimitrie Gusti, Ministrul Instrucțiunii Publice, Cultelor și Artelor, întâia întrunire a inspectorilor și revizorilor învățământului primar.

D. Ministru Gusti a făcut următoarea expunere:

Socotesc întrunirea inspectorilor și revizorilor învățământului primar drept o întrunire de mare însemnătate și trezitoare de sinceră bucurie. Sunteți cei mai scumpi și mai de preț colaboratori ai Ministerului Instrucției, care va fi în bună parte așa cum veți ști să-l faceți.

Nu se încearcă acum la Ministerul Instrucției doar simple inovații, ci o reformă temeinică a învățământului și în deosebi a celui primar.

În înfăptuirea ei, organele de control, mijlocitoare între centru și țară, au, în afară misiunii de răspânditoare ale directivelor centrului, ca reprezentanți ai realităților vie locale, o întreită menire. Orice reformă cere o informație sigură și precisă. Culegerea, prelucrarea și pre-

zentarea ei va reveni organelor de control.

Ele au apoi menirea de a concentra și de a face cunoscută întreaga experiență didactică adunată în țară prin străduința fiecărui învățător valoros, lucreze el și în cel mai neluat în seamă cătun, stabilind legătura între acțiunea administrativă din birourile ministerului și aplicarea ei de pe întinderea țării.

Chestionarul concis ce va fi prezentat de d. I. C. Petrescu, secretarul general al ministerului, ieșit din rândurile învățătorilor, o podoabă și a învățământului universitar și a ministerului, e consacrat stabilirii unuia dintre mijloacele temeinice pentru informarea centrului.

În sfârșit, organele de control trebuie să aprecieze învățătorul și să-i mijlocească ministerului cunoașterea lui. Menire de cea mai mare importanță. Ca școala primară să înainteze în mod temeinic, îi trebuie un scop bine determinat. S'a dovedit că împărțășirea unei culturi generale, aceeași pentru Francezi, Senegalezi sau Români, nu-l poate furniza. Elementele nelipsite de cultură generală, pot fi împărțășite printr'un program minimal. Însă de abia o educație vie, adaptată nevoilor locale poate constitui un scop bine potrivit învățământului țării noastre.

Școala primară va trebui să fie întocmită la țară — problema mare și partăculară a învățământului la noi, e tocmai organizarea învățământului țărănesc — potrivit nevoilor satului. Îmbogățind vieța sătească și îmbogățită de ea, — așa trebuie să fie școala primară dela țară. Nu numai locul unde se deprinde scrisul și cititul, ci și un organ bine încadrat din vieța sătească. Elevii trebuiesc să fie bine încadrați în școală, școala bine încadrată în sat, iar satul bine potrivit vieții națiunii.

Învățătorul nu e numai un funcționar al statului, ci și al satului, și al națiunii întregi. Într'un înțeles mult mai adânc decât cel obișnuit, el este într'adevăr un apostol. Căci pentruca școala să meargă bine, el trebuie să caute să muncească cu stăruință ca tot satul să meargă bine, și chiar nu numai satul ca atare, ci satul în cadrul întregii națiuni.

Un mare înaintaș și îndrumător au organele de control din învățământul românesc în Eminescu. Vremea cât a deținut această însărcinare, după ce fusese înlocuit la Biblioteca Universității din Iași, și-a luat chemarea în serios ca nimeni altul și a făurit, — s'ar putea zice — o concepție întreagă a revizoratului. Nu se socotea un simplu polițai al învățământului, ci era un adevărat anchetator social. Spre a cunoaște bine o școală, întreprindea cercetări sumare asupra mortalității și natalității satului respectiv, asupra chipului cum își fac preotul și primarul datoria și asupra multor altor fapte asemănătoare.

Indatoririle greu de îndeplinit ale organelor de control, trebuiesc duse la capăt cu tot devotamentul. Se slujește astfel țara întreagă. Ministerul va ști să verifice prin controluri neașteptate chipul cum ele au fost îndeplinite și va aprecia totdeauna eforturile făcute. Va fi însă fără cruțare față de cei ce vor considera chemarea lor ca o simplă onoare ce nu le cere muncă stăruitoare.

Obligații imediate ce se impun organelor de control sunt acum, întâi comuni-

careea lipsurilor urgente ale școalelor primare din regiunea lor, pentru repartizarea cotei de 5 milioane din suma de 30 milioane, pusă la dispoziția Ministerului Instrucțiunii pentru reparații de localuri, din împrumutul ultim. Și apoi, o acțiune temeinică de complectare a obligativității învățământului primar, printr'un sistem larg de gratuități, înfăptuite, nu atât cu ajutorul statului, ci cu cel al asociațiilor culturale, a comitetelor parohiale și a celorlalte bunevoindți.

Deschid această primă întrunire a organelor de control din învățământul primar, care va fi urmată de multe altele, dorind părtașilor ei spor la muncă spre binele națiunii.

CUVÂNTAREA DLUI SUBSECRETAR DE STAT PETRE ANDREI.

D. subsecretar de stat Petre Andrei a rostit apoi următoarea cuvântare: Sunt două lumi în luptă. Una veche, care se clatină și una nouă, ale cărei orizonturi abia se arată, și la care nu îndrăsnim încă să ne uităm.

Pe lângă criza economică, mai avem o criză morală. Pentru a înlătura anarhia trebuie să întărim școala. Trebuie să luptăm cu greutate fără număr, dar, dacă în sufletele noastre trăiește un pic de dragoste pentru țară, școala trebuie să-și spună cuvântul.

Au fost miniștri ca Spiru Haret, care au făcut mult pentru școală. Partea pedagogică a fost neglijată, însă statul a intrat în democrație, deci ne trebuie și o pedagogie democratică. Am avut o politică școlară administrativă; trebuie să avem acum o politică școlară pedagogică pe care n'am avut-o până acum.

Ministerului, guvernului și dv. vă revine această sarcină.

Școala primară trebuie să aibă în totu alte cerințe decât cele de până acum.

Nu venim cu inovații. Sunt lucruri aplicate în alte părți care trebuiesc numai aplicate și la noi.

Școala trebuie să fie unitară, nu în sensul centralist, unitară în sensul că școala dela țară și cea dela oraș să aibă a creia un minimum cultural. Școala se dezvoltă în mediu. Noi cultivăm pe copil în abstract. Trebuie să-l pregătim pentru mediu, însă superior mediului său.

Politica noastră nu urmărește să transplanteze pe copii din mediul lor, ci să prepare pe copiii satelor, superiori mediului lor.

Acțiune intervine regionalismul de care ațâția se sperie. Regionalismul e introdus în Franța, Italia și Germania.

Ne vor trebui organe speciale căci ceea ce voim să facem nu se poate face dela Minister.

E anormal ca în școală să se învețe o seamă de lucruri care nu sunt utile copilului.

Trebuesc introduse elemente absolut practice chiar în predare.

Veți fi chemați să controlați schimbarea metodelor de predare. Țăranul are o viață complectă, prin urmare viața în complexul ei trebuie să o știe copilul și să o superiorizeze.

E un ideal ce nu va fi realizat decât atunci când vom avea învățători pregătiți astfel.

Dvoastră, organele de control, veți face abia începuturi. Fiecare școală, după regiune, va avea, față de altă școală din alt județ, o altă disciplină.

Dvoastră organele de control, aveți un rol important. Poate vom ajunge la acele consilii regionale pedagogice. Sunteți în fața unor reforme pedagogice nu numai administrative.

Pe mine mă mai interesează și altceva: învățătorul și raporturile dintre el și organele de control. Era o răceală între aceste două elemente.

Revizorul trebuie să fie un sfătuitor. Cu noi să fim necruțători, dar cu subalternii noștri blânzi și iertători, — necruțători numai cu cei care lezează interesele Statului.

Cu blazații nu se poate face nimic. D.

ministru Gusti și cu mine suntem hotărâți să facem tot posibilul pentru o mai bună stare materială a învățătorimii. Poate prea mult nu vom putea izbuti, dar să aveți în vedere cele mai bune intenții ale noastre pentru școală și învățători.

Dați-ne tot sprijinul, căci ori cât de bine intenționați am fi noi, o mână de oameni, nu putem cuprinde o țară întreagă.

Dacă înțelegeți că această politică nouă de cultură a masselor este necesară, atunci dați-ne toată puterea d-voastră de muncă. Știu că aveți o situație tristă. Vi se cere să jertfiți de multeori și din puținul d-voastră avut, și din puterile d-v., dar faceți-o căci veți avea mulțumirea sufletească și recunoștința țării.

CUVÂNTAREA DLUI SECRETAR GENERAL I. C. PETRESCU.

D. secretar general I. C. Petrescu ia apoi cuvântul: Funcția de secretar general are un caracter administrativ și ne vom întâlni mai des aci, spune d. I. C. Petrescu.

Elementele fundamentale ale administrației școlare sunt numeroase. Veți căuta să răspundeți la toate aceste cerințe, după cum și dumneavoastră la rândul d-voastră, veți cere învățătorilor să răspundă.

Ni-a spus-o doar d. ministru Gusti, că nu e posibil să dăm ceva nou, fără o cunoaștere a realității.

Ceeace facem noi este să cunoaștem realitatea în ansamblu și în amănunt.

Deci prima condiție cerută școlii primare este cunoașterea realităților. În ceea ce privește planul de activitate un lucru trebuie cu totul înlăturat: improvizarea.

E necesar mai întâi să organizăm posibilitatea realizărilor.

Apoi selecționarea corpului școlar realizator al planului. Oricât ar fi de grea munca cea nouă, se găsesc elemente ce sunt gata de lucru.

Mai e necesară organizarea utilajului. Această organizare este ceva static. Va trebui să disciplinăm apoi elementele de care dispunem, după necesitățile noastre. Veți avea datoria de a descoperi aptitudinile învățătorilor, după trebuințele acțiunilor dvoastră.

După aceasta, aparatul administrativ întreg se pune în picioare:

Urmează necesitatea coordonării muncii. Vă cerem o intuiție asupra locului ce ocupați în planul nostru, vă cerem să fixați locul învățătorilor în acest plan și corpul pe care l-ați selectat pentru executarea planului.

Abia acum intră elementul de control. Nu veți avea dreptul să controlați decât ceea ce ați organizat. La fel vom proceda și noi.

Controlul este un element secundar. Atunci se vor impune sancțiunile bune când veți da rezultate bune, rele când veți de rezultate rele.

CUVÂNTAREA DLUI EM. BUCUȚA.

D. Em. Bucuța arată că activitatea extrașcolară este o activitate de cultură, care azi are un corp de doctrină și de acțiune.

Noțiunea de activitate extrașcolară s'a amplificat. Activitatea didactică este strâns legată de școală, cea educativă, de viața socială.

D. Bucuța termină arătând care este rolul învățătorului în educația poporului și face apel la organele de control ca să dea un cât mai cald indemn subalternilor lor pentru a se putea înfăptui această educație.

A urmat citirea referatelor asupra unui chestionar pe care ministerul l-a trimis tuturor organelor de control.

Cu această primă conferență se reintră în buna tradiție, ca orice reformă școlară să se facă și cu ascultarea îndrumătorilor învățământului și să nu fie numai o operă personală a ministrului.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

IMPORTANȚA EDUCAȚIEI PENTRU PROGRESUL VIEȚII OMENEȘTI.

Privind viața omenească în desfășurarea ei, se desprinde în fața ochilor noștri — ca o notă esențială a ei, — o continuă activitate ducătoare spre progres. Integrând pe om în mediu, observăm cum acești doi factori caută să se influențeze și să se modifice în mod reciproc unul pe altul, având ca scop îmbunătățirea și ameliorarea condițiilor de trai, cari să asigure cât mai bine dezvoltarea speței umane.

Vieța nu există fără un organism umanitar, capabil de adaptare și reacționare, și fără de mediu. Adaptarea este o condiție „sine qua non” a vieții, sau precum spune și Alfred Binét „adaptarea este legea conducătoare a vieții”. Omul în activitatea sa a căutat și caută neîncetat să stabilească un echilibru între nevoile vieții sale și condițiile de trai pe cari le oferă mediul în care viețuiește, căci numai

astfel existența, conservarea și progresul vieții omenești este asigurată.

Acest echilibru, este stabilit prin adaptarea la mediu a individului, și prin modificarea — bineînțeles în marginile posibilității — a mediului, în sensul ca acesta să devie din ce în ce mai favorabil vieții omenești. Există prin urmare o adaptare a individului la mediu și a mediului la nevoile individului. În această adaptare cu două aspecte, consistă asigurarea existenței, conservării și progresului vieții omenești.

Să nu se treacă însă cu vederea că mediul enunțat până aici este cel cosmic, ori viața omului se desfășoară într'un mediu social, dându-ne viața socială a omului. Și în mediul social ca și în cel cosmic, omul năzuiește să stabilească acel echilibru de care am amintit, cea armonie între multiplele sale manifestări

și tendințe cu a celor, cu cari conviețuiește, conservarea și progresul vieții omenești.

Intr'adevăr, cu cât echilibrul, armonia, dintre elementele componente ale grupului social respectiv, este mai accentuat, acest grup formând un complex unitar, viața fiecărui element component va putea să se desfășoare în condiții cât se poate mai bune și mai favorabile progresului uman.

În lupta vieții, omul, prin observarea fenomenelor, cercetarea modalităților de adaptare, și rezultatele obținute în urma diferitelor încercări de stabilire a echilibrului între nevoile vieții și condițiile de trai, oferite atât de mediul cosmic, cât și de cel social, câștigă un mănunchiu de experiențe, ce le reține în minte sub formă de cunoștințe care îi servesc ca norme de conduită și viață.

Cunoștințele dobândite prin experiență, precum și îndemănările fizice câștigate prin exerciții, formează capitolul intelectual al omului. Acest capitol intelectual ar fi de prea puțină importanță pentru colectivitate, dacă ar servi numai individului și ar dispărea odată cu încetarea existenței lui pe acest pământ. Dar fiind însă faptul că acest capitol intelectual poate fi transmis dela generație la generație, importanța lui pentru colectivitate este covârșitoare căci, totalitatea cunoștințelor; normelor de conduită, absolut necesare echilibrului social; îndemănărilor, dobândite de diferitele generații, păs-

trate, îmbogățite neîncetat și transmise din generație în generație formează cultura omenească.

Cum progresa cultura omenească și prin ea viața omenească? — Prin activitatea depusă de generații întregi, spre a îmbunătăți viața și a satisface nevoile existenței. Prin faptul că fiecare generație se străduiește ca prin educație să transmită generațiilor viitoare experiențele deja dobândite, înzestrându-le cu ele spre a fi cât mai bine pregătite în lupta vieții. Prin faptul că prin învățatură și educație se înlesnește tot mai mult puțința de adaptare a generațiilor ce urmează. Și datorită neîncetatei tendințe a fiecărei generații, de a adăuga la cunoștințele, dexteritățile și normele de conduită primite prin educație, și pe cele câștigate prin străduința propriei.

Nu s'ar putea vorbi de existență, conservare și progres a vieții omenești, neintegrând în aceste cadre transmiterea și pregătirea fiecărei generații de-a lungul vremilor, cu diferitele experiențe ale generațiilor ce le-au precedat, fără de care pregătire cu adevărat, nu se poate concepe nici un fel de progres.

Un popor ce vrea să fie puternic, să însemne ceva în mijlocul altor popoare și să progreseze, nu trebuie să ezite nici un moment de-a face cele mai mari eforturi și jertfe pentru o înțeleaptă și constructivă educație a generațiilor sale.

CORNEL SÂNTIMBREAN.

ORGANIZAREA MUZEULUI ȘCOLAR.

Societatea actuală are o structură democratică, dar mai bine zis, o va avea în viitor. Actuala-i formă, este mai mult o formă tranzitorie. E o oscilare între conservatorismul tradițional și modernismul cosmopolit. Un prim rol al școlii actuale este acela de a forma cetățeni cari să se poată integra cu ușurință în complexul vieții statului democratic. Pentru a se pu-

tea ajunge acest scop, este absolut imperios să se pună în aplicare principiul activității proprii conexas la acela al activității practice. În lumina acestor principii, trebuie apoi să dezvoltăm în cetățeanul de mâine: independența, libertatea lăuntrică și activismul practic, care e corolarul tuturor virtuților cetățenești.

Dinamica vieții apare din zi în zi

tot mai viguroasă, iar școlarul trebuie, mai întâiu de toate, pregătit pentru viață. Pasivitatea e o formă potrivită pentru cetățenii necesari statelor despotice. Steaua acestor state însă, a dispărut. Activitatea practică reclamată de școala actuală are menirea de a forma din școlari oameni deplin. Să avem grijă însă ca acest practicisim să nu degenereze în utilitarism. Remarca pe care o face în acest sens, eminentul pedagog al Negrilor, Brooker Washington dela Tuskegee din America e foarte potrivită: „Noi nu voim să facem din oameni lemnari, ci din lemnari să facem oameni“.

Școala, în vederea scopului final pe care-l urmărește, se folosește de mijloace multiple. Printre aceste mijloace sunt și: organizarea muzeelor școlare, grădinilor școlare, bibliotecilor pentru copii, bibliotecilor populare. Să le luăm pe rând. 1. Organizarea muzeului școlar.

În timp de cel mult doi ani, un muzeu școlar poate fi întocmit complet. Prin acest „complet“ înțeleg scheletul general. Desăvârșirea absolut completă se face în câțiva ani. E bine ca pentru fiecare lecție — la care se poate — să avem materialul necesar în muzeul școlii. Chiar și pentru lecțiile ce se pot face în natură, întrucât timpul adesea ori nu ne permite ieșirea din clasă.

Muzeul școlar — chiar în forma sa inițială — trebuie împărțit în secțiuni, pe materiile de învățământ. Așa bunăoară s'avam 8 secțiuni.

1. *Intuiția și Șt. naturale.* Această secțiune va cuprinde: plante medicinale, materii prime și fabricate, semințe, frunze, secțiuni din lemn, roci, minerale, tablouri, planșe, apoi în spirt: broaște, șopârle, pești, salamandre și șerpi.

2. *Fizică și Chimie.* Va cuprinde: aparate simple, ceară roșie, metale, lampă de spirt, tuburi de sticlă, **bas-toane** de sticlă, bile, inele, etc.

3. *Istoria.* Aici vom avea tot felul de gravuri, unelte, arme vechi, instrumente arhaice, etc.

4. *Geografia.* Această secțiune va avea: hărți, glob, planiglob, cărți postale ilustrate, vederi de peisagii și orașe, tablouri, etc.

5. *Aritmetica și Geometria.* Aici vom avea măsurile de lungime, de capacitate, de greutate, mașină de socotit, corpuri geometrice, etc.

6. *Desemnul.* Secțiunea aceasta va cuprinde tot felul de gravuri decorative și motive românești.

7. *Religia.* Aici vom avea tablouri biblice, icoane, etc.

8. *Etnografia.* Această materie de învățământ nu există în programa noastră analitică. Dar în caz că nu avem un muzeu etnografic aparte, e bine să înființăm pe lângă muzeul școlii și o astfel de secțiune, care să oglindească trecutul local. Această secțiune va cuprinde: cusături naționale, scoarțe, velințe, unelte vechi localnice, ouă încondeiate, fluere, cornuri, jucării din lemn, etc., etc. Deosebit de aceste secțiuni, ar fi nimerit să păstrăm într'un colț al muzeului în fiecare an: teme, compuneri, desemnuri, caiete de caligrafie, obiecte de lucru manual, pentru a se vedea — cât se poate vedea — dela an la an, evoluția și rezultatele învățământului, statornicind astfel legătura între trecut și prezent.

În practică, întocmirea unui muzeu școlar, e un lucru ușor. Cu puțină cheltuială și cu entuziasmul învățătorului, se poate organiza pe lângă fiecare școală un muzeu. Lucrul în sine e ușor. Ce greutate poate fi de pildă la întocmirea unui herbar care să cuprindă: plante de tot felul, cereale de prin partea locului, etc.? Apoi diferitele insecte pot fi prinse de copți la excursii și fixate cu ace pe un carton. Animalele mai mărunte din apă pot fi păstrate cu ușurință în sticle cu spirt. În cutii de cremă ori chiar

de chibrituri, putem păstra făină de porumb, orz, ovăș, grâu, etc., semințe de tot soiul, sare, zahăr, piper, cuișoare, etc. In loc de metale putem păstra diferite bucăți uzate de: aramă, fier, plumb, oțel, etc. In excursii mai putem aduna pietre de tot felul, pământ argilos, nisipos, humos, vâros, cărbuni, roci, minereuri, etc. Diferitele unelte ale plugarului și ale gospodinei pot fi lucrate chiar de copii, în orele de lucru manual. Deasemeni cusăturile și alesăturile, de către fețițe. Metodele de organizare ale muzeelor pot varia. Fiecare învățător e liber să și-l creeze cum crede de cu-

viință. Important e să ai răbdare, să fii perseverent și să nu-ți socotești munca terminată, ci s'o continui mereu. Azi găsești un lucru, mâne altul, în anul viitor altele.

Le aduni toate cu sârguință — secundat de copii — și în scurt te pomești cu un lucru care-ți face cinste și e mândria școlai. Materialul strâns, catalogat, așezat pe secțiuni și păstrat cu grijă, poate fi utilizat o viața întreagă. Iar reînnoit mereu, ajustat, completat, schimbat, poate trăi cât și școala: secole de-arândul.

I. Berinde
inv.

Strâmura — Maramureș.

Pagina literară

OCROTIREA.

Revizorul școlaelor primare din N., domnul Fedor Petrovici, care se crede om drept și darnic, stă de vorbă în biroul său cu dascălul Vremenski.

— Este cu neputință, dle Vremenski, — zicea șeful, — ar trebui să treci la pensie. N'ai glas: nu mai poți fi învățător mici de cum. Dar ian spune-mi, cum ți-ai pierdut glasul?

—eram asudat și am băut o bere prea rece, — șopti dascălul.

— Păcat! Ai stat în slujbă nouă ani, și să dai deodată peste așa pacoste! Pentru un nimic să-ți pierzi slujba!... Și ce ai de gând să te faci?

Invățătorul tăcea.

— Ai familie? — întrebă iarăși revizorul.

— Am nevastă și doi copii... — răspunse învățătorul răgușit.

Tăcură amândoi. Revizorul, pe gânduri, se ridică dela masă și începu să se plimbe prin odaie:

— Nu știi ce să mă fac cu dumneata! Dascăl nu mai poți fi, drept de pensie n'ai; să te trimiț în voia sorții n'aș vrea. Dta ești omul nostru, ne-ai servit ani de zile și avem datoria să te ajutăm. Dar în

ce fel să te ajutăm? Ce aș putea face pentru dumneata? Inchipește-ți că ești în starea mea: Spune-mi, ce dorești să fac pentru dumneata?

Revizorul umbra în sus și în jos, gânditor. Vremenski, zdrobit de amarul necazurilor sale, ședea pe dunga scaunului, și se gândea și el. Revizorul se însenină fără veste și pocni în degete.

— Mă mir, cum de nu mi-a venit în minte mai de grabă! — zise iute. — Ascultă, un sfat bun. In săptămâna viitoare devine vacant locul de copist (scriitor) la orfelinatul nostru. Dumneata, dacă voești, ai să ocupi locul acesta.

Vremenski nu spera atâta milă. Și se însenină și dânsul.

— Minunat, — vorbi revizorul. — Dta să-ți faci rugarea. Indată! Ai înțeles?

— Am înțeles.

Plecând Vremenski, domnul Fedor Petrovici se simțea ușurat și mulțumit. Nu mai vedea înaintea sa figura gârbovă a pedagogului cu glasul stâns și era vesel în lăuntruul său, că a îndemnat pe Vremenski să-și înainteze rugarea pentru locul vacant; prin urmare s'a purtat cu dânsul omeneste și cu bună dreptate,

cum se cuvine unui om de inimă și deplin cinstit.

Dar această bucurie nu dură mult. Când masa fu pusă, soția sa, doamna Ivanovna, își aduse aminte:

— Ah, era să uit! Ieri a fost la mine Ana Sergeievna și m'a rugat să intervin pentru un tânăr. Mi-a spus că la orfelinatul nostru este vacant un post...

— Da, da; însă l-am făgăduit altuia, — zise revizorul și se întunecă la față. Și tu cunoști felul meu de a fi: eu nu dau post nimănui, dacă îmi vine cu ocrotire d'asta.

— Te știi! Inșă dragă, pentru Ana Sergeievna s'ar putea face și una ca asta. Ea ne iubetșe ca pe rudeniile sale. Și noi nu i-am adus până acuma, nici un serviciu. Să nu presupui, dragă Fedor, că poți să nu mă ascuți. Toanele tale ar fi o vătămare pentru Ana și pentru mine...

— Și adecă pe cine îmi recomandă Ana?

— Pe Polzukin.

— Ce fel de Polzukin? Tânărul care a jucat teatru în ajunul anului nou la casinou? Pe boierul ăla? A, niciodată!

Revizorul se opri de-a mai mânca.

— Niciodată! — repetă el. — Pentru o lume!

— Dar de ce, iubite Fedor?

— Înțelege-mă, scumpa mea nevastă, că un tânăr care nu umblă pe calea dreaptă, ci își netezește drumul prin ocrotirea cucoanelor, de sigur este un om nemernic! Pentru ce nu vine la mine în persoană?...

După masă revizorul se odihnea pe canapeaua din cabinetul său de lucru și citea ziarele și scrisorile sosite.

„Scumpul meu Fedor Petrovici! — îi scria nevasta primarului. — Dta îmi spuneai odată, că am darul de a cunoaște inimile și oamenii. Acum ai prilej să mi-o dovedești. Zilele acestea va veni la Dta să ceară postul de copist la orfelinatul nostru, domnul Polzukin, pe care îl cunosc bine: este un tânăr foarte de treabă. O persoană, care te câștigă la întâia vedere. Interesându-te, ai să te incredin-

tezi și dumneata“... și celelalte.

Pentru o lume!

De aici încolo nu era zi, în care dl Petrovici să nu primească scrisori de recomandatie pentru dl Polzukin.

Într-o frumoasă dimineață se înfățișă și dl Polzukin, un june gras, ras, în haine nouă, negre și cu o față ca a unui fecior, care încălecă caii la curse.

— Am orele mele de birou, când pot să-ți primesc cererea. Dar nu acum, — observă revizorul cu răceală.

— Rog să mă ienteți, dar persoane care vă sunt cunoscute și Dvoastră, au stăruit să mă prezint tocmai acum.

— Hm! — mormăi revizorul, privind cu ură la ghetele ascuțite ale tânărului; — pe cât știu, tatăl dtale e om înstărit. Dta nu suferi nici o mizerie. Ce trebuință ai să ceri postul? Un post împreunat cu plată mică.

— Nu de dragul plății, ci numai de... În sfârșit e un post sigur.

— Da... Sunt totuși de părere, că n'osă-ți placă slujba! Se găsec însă tineri, pentru cari un loc vacant ca acesta este pâne pe viața întregă. Se găsec oameni săraci, pentru cari...

Are să-mi placă, prea stimat domnule, — îl întrerupse Polzukin. — Vă dau cuvântul meu de cinste, că am să fiu harnic!

Revizorul cam scos din sărite, zîmbi desprețuitor și-l întrebă:

— Ascultă, domnule pentru ce n'ai venit dta îndată la mine? Și de ce a trebuit să alergî înția pe la cucoane?

— Nu știam... Credeam că v'aș putea supăra, — răspunse Polzukin turburat; — de altfel, dacă Dvoastră aveți ceva timp și pentru mine, imă iau voie să vă aduc o mică scrisoare dela domnișoara N.

Polzukin scoase din buzunar o hârtie și o întinse revizorului. Știrurile de recomandare, ținute în stil oficial, erau iscălite de o înaltă persoană, care se pare că a subscriș actul fără să-l citească, — numai să scape de cutare cucoană stăruitoare.

— N'am încotro, mă dau bătut... mă supun... — grăi revizorul cetind scrisoarea cu pnicina și suspină din greu. — Măne să-ți înaintezi cererea... N'am încotro...

După ce Polzukin se depărtă, revizorul își dăte pe față tot sentimentul de scârbă, ce fierbea într'însul.

— Ticăloșia oamenilor! — murmură plimbându-se în sus și jos. — Totuși și-a ajuns ținta, netrebnicul, mișelul.

Revizorul scuipe în ușa pe unde dispăruse Polzukin, dar repede se zăpăci, căci iată se ivi în fața lui o elegantă doamnă, soția prezidentului dela camera de comerț.

— Un moment, un singur moment, încep doamna, — n'am să te rețin... Ini dai voie să șed... Te rog, șezi și ita, și ascultă-mă bine. Mi s'a spus că aveți ceva loc vacant... Măne, sau poate astăzi, poate astăzi, va veni la dta un tânăr, unul Polzukin...

Și doamna flecărea mai departe, iar

revizorul o privea cu ochii prostiți, ca omul aproape de amețeală. Se inholba la dânsa și, din delicatete, încerca să zâmbească.

A doua zi revizorul primi, în orele de oficiu, pe Vremenski... Mult timp nu putut să-i descopere adevărul, că-i treacă, că-i meargă, se încurca mereu și nu știa de unde s'o apuce, cum să-i spună. Ar fi dorit să o ceară ertare dascălului acestuia, să-i arate starea adevărată a lucrului; dar limba i se împiedeca întocmai ca la omul beat, urechile îi ardeau, și fără veste îl năpădi amărăciunea și turburarea, că era silit să joace un rol atât de urât — în casa lui, în fața unui dascăl... Deodată izbi cu pumnul în masă, sări în sus și strigă ca eșit din fire:

— N'am nici un post pentru dumne-neata! N'am și n'am. Să mă lași în pace! Nu mă mai cătrăni! Ai bunătate, nu mai veni la mine! Adio!

— Niciodată! — strigă revizorul. — Și revizorul eșit din odaie.

A. CEHOV.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Chestiuni de medicină școlară

LUPTA ANTIMALARICĂ ÎN ȘCOALĂ.

Experiența, a arătat prof. Dr. E. R. K. Rodenwaldt inspectorul Serv. Săn. publice din Indiile olandeze, că tratamentul prin *chinină*, în școli, dă în general bune rezultate, cu condiția ca învățătorul să distribue zilnic un gram de *chinină* copiilor, timp de 10—14 zile consecutive.

Ronald Ross subliniază în lucrarea sa „Prevention of Malaria” valoarea socială a distribuției chininei în școală. Școlile, scrie Ross, ar trebui să împartă școlărilor din regiunile impaludate, *chinina gratuit* sau cu cel mai mic preț posibil.

Noi adăogăm, că prin colecte făcute în orașele și satele respective, s'ar putea aduna un fond pentru așa ceva. Filialele Crucei Roșii, a căror activitate, la noi în țară, merită toată admii-

rația, precum și societățile studențești, și-ar desăvârși opera lor socială și națională, contribuind într'un fel la această luptă.

PATRICK HEHIR dă următoarele sfaturi pentru ca lupta antimalarică în școală să fie desăvârșită:

1. Chinina, sub forma de tablete, va fi distribuită tuturor școlărilor.

2. Medicul școlar sau de circumscripție sau benevol, va încredința directorului școlii un *registru nominal* în care vor fi trecuți toți școlării cu *splina ipertrofiată* și cărora li se administrează chinina.

3. Cu ocazia anotimpului paludic li se va da tuturor școlărilor, dimineața o doză de chinină.

4. În fiecare lună va raporta inspectoratului școlar și Serv. sanitar al ju-

dețului, activitatea sa pe acest teren.

5. La sfârșitul anului, medicul respectiv, va face examenul tuturor elevilor. Rezultatul îl va trece în registrul sanitar al școlii.

Noi mai adăugăm:

6. Învățătorii respectivi să fie răsplătiți într'un fel, pentru această a lor activitate (diplome, decorații, bani, etc.).

Lupta antimalarică în școlile din India, Ceylan, Indiile olandeze, Congo belgian, e aproape perfectă.

În școlile din *Panama*, la această luptă iau parte 1000 de institutori secundari de *numeroși infirmieri școlari* numiți de Stat.

Prof. Dr. *Mühlens* (Hamburg) a aplicat această luptă în școlile din Ierusalim. Ca și în Italia, și aci rezultatele au fost admirabile.

În școlile din *Algeria*, distribuția chininei în școli, a început serios din 1919. În prezent 45 de institutori și institutoare dau zilnic, în timpul lunilor: Mai, Iunie, Octombrie și Noiembrie, câte o tabletă de 20 centigrame de chinină fiecărui școlar.

Școlarii exercitează — în felul acesta — și printr'o acțiune educatoare asupra părinților lor. O astfel de propagandă e real eficace. (Edm. și Et. *Sergent*).

După rapoartele lui *Léger* și *L. Bédier*, se văd net bunele rezultate ce le-au dat experiențele făcute în 1922 și 1923 cu școlarii din *Dakar* și *Medina*,

cărora li s'a distribuit de 3 ori pe săptămână câte 25 centigr. de clorhidrat de chinină.

Aceleași rezultate s'au obținut în Congo belgian (*Van den Branden* și *Van Hoof*).

Distribuția chininei în școală, trebuie însoțită cu explicații asupra naturii malariei (=paludism; =friguri de baltă), cauzele boalei, modul de transmitere, mijloacele de prevenire și de vindecarea boalei, fie prin viu grai, fie prin filme, afișe, planșe, cărți postale ilustrate, fie prin broșuri.

Să se dea lucrări scrise în legătură cu malarie, elevilor, iar cele mai bune lucrări să fie premiate.

Doamna *Rosa Catalina Quirós*, institutoare la „Escuela Mixta de la *Pintada*”, districtul școlar din Penonomé-Panama, a și compus în versuri un „Imn al chininei”, pe care l-au învățat toți institutorii regiunii aceleia școlare.

Minunate afișe publică „Bureau d'encouragement pour l'emploi de la quinine” (Amsterdam 1931), dar și Ministerul nostru al Sănătății are spre împărțire admirabile afișe și broșuri.

Se pune întrebarea cum se va proceda cu această propagandă pe vacanță?

Noi, credem că societățile studențești îndeosebi, ar fi de mare folos. Nu-i sat care să n'aibă un student. Lupta antimalarică trebuie extinsă și în mediul militar.

Dr. Sid.

C R O N I C A

CĂTRE CITITORII REVISTEI „SATUL ȘI ȘCOALA”. — Incepem cu acest număr al doilea an de existență al revistei noastre, cu nădejdea că cititorii cari ne-au dat sprijinul lor moral și material, ne vor rămâne credincioși și de aici înaintea.

Vrem ca această revistă să fie un ecou al tuturor nevoilor școlii primare sătești și în deosebi a aceleia din Ardeal.

Dorim, ca cititorii revistei noastre și prietenii lor din învățământ să ni se adreseze cu toată încrederea în diferite preocupări cari îi frământă, relativ la problemele școlare.

Ca această revistă să poată răspunde scopului pe care și-l propune, vom publica cu plăcere orice informație venită dela cititori și în deosebi în legătură cu realitățile lor în școală.

Pentru chestiuni teoretice avem asigurat concursul multor oameni de specialitate, cari prin scrisul lor documentat vor lămurii cititorilor noștri variate probleme de știință.

Din acest motiv noi vedem foarte bucuros îndreptată colaborarea învățătorilor, în deosebi spre problemele de practică pedagogică și mai ales în legătură cu problemele pedagogiei sociale, care ating necesitățile actuale ale satului și instituțiilor culturale din ele.

CAȚI ABSOLVENȚI AU DAT ȘCOLILE NORMALE. Dl I. Bratu, directorul general al învățământului secundar a întocmit o statistică despre absolvenții școlilor normale din anul 1932. Din datele adunate rezultă că au obținut diploma: 1473 învățători, 1058 învățătoare și 203 conducătoare.

Cu toate că avem un surplus de învățători, totuși Ministerul a organizat un examen de lichidare pentru învățătorii aju-
toră.

Singura măsură pentru plasarea mulțimii de învățători, unii foarte slab pre-

gătiți, ar fi împuținarea lor prin ciurul examenului de definitivat, căci experiența ne arată că cei mai slabi, sprijiniți de proptele politice, dau busna în locurile cele mai bune. Criteriul selecționării prin merite și bună pregătire trebuie urgent aplicat dacă nu voim ca pânza deasă a analfabetismului să se întindă tot mai mult, cu toate jertfele materiale pe care le face statul.

INVĂȚĂMÂNTUL SECUNDAR ÎN CECOSLOVACIA. — Chestiunea învățământului secundar, situația școlilor secundare cehe și slovace și a celor germane din Republica cehoslovacă precum și chestiunile în legătură cu reforma învățământului secundar și cu acomodarea acestuia învățământ la nevoile vieții practice, au devenit în prezent, în ajunul noului an școlar, foarte actuale nu numai pentru cercurile specialiștilor, dar pentru întreaga opinie publică cehoslovacă.

Datele oficiului de statistică ale Republicii Cehoslovace arată că în anul școlar 1930—31 au fost aci 244 școli secundare cehoslovace, 90 germane, 8 carpatoruse, 6 ungare și una poloneză. Cele mai încărcate sunt școlile secundare cehoslovace și carpatoruse.

Un foarte mare interes prezintă comparația școlilor medii ale diferitelor naționalități din Cehoslovacia. O cunoaștere mai de aproape a cifrelor evidențiază că de exemplu școlile minorității germane au o situație relativ mai favorabilă decât cele cehoslovace. Gimnaziile cehoslovace sunt 18 cu 6.034 elevi, gimnaziile reale, 101 cu 32.271 elevi, gimnaziile reale reformate, 39 cu 372 clase și 10.648 elevi, licee reale 41 cu 279 clase și 11.192 elevi, instituții pedagogice 45 cu 376 clase și 6.201 elevi. În schimb gimnaziile germane din Cehoslovacia sunt în număr de 13 cu 110 clase și 3.027 elevi, gimnaziile reale 27 cu 259 clase și 7.400 elevi, gimnaziile așa zise superioare 3 cu 31 clase și

1.953 elevi, gimnaziile reale reformate 18 cu 1.159 clase și 4.012 elevi, alte școli reale germane 19 cu 147 clase și 4.411 elevi, instituții pedagogice 10 cu 37 clase și 1.300 elevi.

ONIHOFAGIA COPILOR DE ȘCOALĂ. Onihofagia este un tic: copiii își mănâncă unghiile. Onihon pe grecește înseamnă unghia.

În general, se afirmă că acest tic se observă la degenerați și la emotivi.

Cercetările medicilor *Zabornowski* și *Jeudon*, expuse în ședința din 7 Iulie 1931 la societatea de pediatrie din Paris, arată însă că acest tic este consecutiv unei lipse de vitamine B și D din organism. Într'un articol special, vă vom vorbi odată despre vitamine.

Tot prin analogie, se explică fenomenul observat la unele mamifere și erbivore de a-și mânca puii, prin absența acelor vitamine (= carență complexă în vitamine B și D).

Dându-se copiilor onihofagi vitamine B și D, s'a observat la ei dispariția ticului.

Iată o porțiune din vastul câmp de experiență medicală școlară, ce merită atențiunea medicilor școlari.

COPILUL DE ȘCOALĂ NERVOS. *Zaffert*, într'un articol din „Wiener mediz-

nische Wochenschrift“, se ocupă de copilul de școală nervos. El îi denumește *neuropazi*, adică cu o turburare caracterizată printr'o reacție excesivă la excitații externe, un răspuns anormal la excitații, o înfrânare insuficientă și fatigabilitate rapidă.

Zaffert distinge:

1. Școlarul neuropat de tip *vasomotor*.

Are fața palidă, roșește ușor și des, mâinile și picioarele reci, asudă repede și mult, salivatie excesivă. La cea mai mică emoție are palpitații, diaree și leșină ușor. Sunt inteligenți, dar munca lor e inegală.

2. Școlarul neuropat de tip *astenic*:

Are frecvente dureri de cap, palpitații, obosește repede. Are toracele alungit, inima „în picătură“, și e hipnotic.

3. Școlarul neuropat de tip *neurolimfatic*:

Mereu are guturai, amigdalite, polipi și ganglionii măritați. Adesea febră, lucru care face să fie luat drept tuberculos.

La toate aceste tipuri se observă anomalii anatomice: aderența lobului urechei, asimetrie facială, dinți anormali, etc.

Deasemeni diferite ticuri și perversiuni sexuale.

E indicată observația atentă a glandei tiroide, a urinei și reacții Wassermann în sânge.

DR. OD. APOSTOL.

C ă r ț i - R e v i s t e .

G. CĂLINESCU: *Vieța lui Mihail Eminescu*. Ed. Națională, 480 p. 100 lei.

Volumul de curând apărut împlinește un mare gol în literatura noastră. Din ce în ce conștiința românească își însușește tot mai mult opera genialului poet. Vieța sa este, fără îndoială, una dintre cele mai interesante și de aceea bibliografia eminesciană este deja foarte bogată. Aceasta a ușurat mult munca dlui G. Călinescu, fără ca meritul său să se scâzută, căci nu e ușor lucru să alegeți din

sute de lucrări, privind vieța lui Eminescu, ceea ce corespunde adevărului sau ceea ce este într'adevăr interesant.

Critica nu este unanimă în ce privește recunoașterea meritelor noului biograf al lui Eminescu.

I se reproșează dlui Călinescu, între altele, că a folosit expresii care alterează imaginea idealizată a poetului, așa cum s'a încheșat în conștiința celor mai mulți dintre noi. Partea mizeră a vieții lui Eminescu este scoasă într'o evidență supă-

grăitoare. Apoi, autorul stăruie prea mult ca să ne arate sensualitatea lui Eminescu în legăturile sale de dragoste, ceea ce, iarăși, nu corespunde impresiei pe care ne-o lasă poezia sa erotică.

Unui Eminescu adevărat, așa cum ni-l înfățișează, — poate, — dl Călinescu, preferăm pe celălalt Eminescu, al visurilor noastre tinerești, creiat din contactul direct cu opera sa, căruiua noi îi datorăm mult din ceea ce este MODUL în sufletul nostru.

Ceea ce nu i se poate contesta dlui E. Călinescu, este munca sa impresionantă, ca să selecționeze și să coordoneze materialul; claritatea expunerii, care face lectura de tot captivantă și, mai presus de toate, o deosebită iubire pentru sufletul divin al poetului. Aceasta îl face să creadă că „ape vor seca în albie și peste locul îngropării sale va răsări pădure sau cetate, și câte o stea va vesteji pe cer în depărtări, până când acest pământ să-și strângă toate sevele și să le ridice în țevă subțire a altui crin de țărâra parfumurilor sale” (pag. 457).

D. G.

I. G. DIMITRIU: *Disciplina liberă în educația morală și conducerea de sine a clasei.* (Prețul 20 lei).

Inercarea dlui profesor Dimitriu de a studia problema *disciplinei prin libertate* și a ajunge la concepția dobândirii de virtuți morale și cetățenești prin sistemul conducerii de sine a clasei, constituie o preocupare mai mult, în domeniul educației, de pe urma căreia atât colegii din învățământul secundar cât și cei din învățământul primar vor avea de câștigat.

Dsa — după ce lămurește concepțiile, — care stau la baza educației morale, arată — pe bază de experiență — marile greșeli ce se fac de către educatori prin a pedepsi greșelile elevilor fără ca să le judecăm și mai ales fără să le lăsăm la aprecierea lor.

Se pedepsește, — scrie dl prof. Dimitriu — prin note rele la purtare și mai ales prin *eliminare* — ca să scape profesorul

diriginte de o casnă mare... Mai de grabă să piară un elev, care ar putea deveni bun, decât să ne străduim să-l convințem și să-l aducem la calea cea firească a vieții. Lupta contra răului trebuie făcută cu armele proprii ale copilului și cu sprijinul profesorului respectiv, iar îndrumarea morală a claselor să se facă având la bază spiritul de guvernare de sine.

Această nouă organizare de conducere de sine a claselor, constă mai întâi în a da fiecărui elev o anumită răspundere și apoi a-i organiza în mici societăți de sport, de cânt, de lectură, etc. cu care prilej se poate strecura în sufletul elevilor toate nuanțele de sentimente de solidaritate și de progres individual și social.

Răspunderea și încredințarea unei misiuni dată unui elev sau unei clase întregi constituie unul din mijloacele cele mai eficiente pentru noua îndrumare în viața morală și socială a elevilor. (R. P.)

OCTAVIAN POP: *Colecție de doine și colinzi culese și prelucrate pentru cor mixt.* Edit. autorului Cluj, (Str. Iorga 8).

Dl Octavian Pop, directorul școlii primare Nr. 7 din Cluj, este cunoscut ca un priceput și talentat conducător de cor. Dragostea lui pentru muzica populară l-a îndemnat să adune aceste produse ale sufletului românesc și să le potrivească pentru corul școlar. Sunt sigur, că învățătorii, îi vor da tot concursul ca să-și poată continua activitatea începută pe acest teren.

ATANASIE POPA: *Biserici vechi de lemn românești din Ardeal, Cluj, Cartea Românească, 1932.*

Dl. Atanasie Popa este un îndrăgostit al artei bisericesti risipită prin bisericile de lemn dela țară, cu pictura lor naivă, dar plină de înțeles, clopotnițele singuratiche, crucile de lemn încrustate frumos. În această broșură de 95 pagini dl Popa studiază amănunțit cinci biserici de lemn din Ardeal, mărturiile ale credinței străbune și a dragostei poporului nostru pen-

tru împodobirea acestor locașuri, unele adevărate juvaeruri de artă românească.

Din paginile acestei lucrări se desprinde și o melancolie pentru trecutul frumos care îngroapă în adâncul său atâta suflet românesc și atâta credință care astăzi ne lipsește. În multe sate în locul acestor locașuri de închinare s'au ridicat temple monumentale, cari însă, durere, rămân mai tot timpul anului goale, răsunând a pustiu glasul preotului care se roagă în asistența câtorva bătrâne.

Dacă aceste biserici de lemn merită să fie conservate și trecutul lor cuprins în lucrări atât de interesante ca a colegului Popa, totuși, se impune o mai adâncă propagandă religioasă și rechemarea slujitorilor bisericii spre adevărata lor menire. Arhiepiscopii au datoria să-i scoată din văltoarea luptelor politice, unde ei nu pot însemna nimic și să-i îndrume spre viața religioasă care singură a conservat neamul nostru, apărându-i limba și ființa lui etnică.

Isus Hristos a scos pe farisei din templu. Marii îndrumători ai bisericii au datoria să scoată din tagma preotească pe toți aceia cari au părăsit altarul și s'au dedicat numai luptelor laice. Cunoaștem și noi o seamă de astfel de slujitori ai altarului cari au închis biserica și tot timpul și l-au dedicat luptelor politice. Va veni vremea când li se va cere socoteală. Aceasta însă va fi poate prea târziu pentru instituția care i-a ocrotit și le-a iertat părăsirea lor dela datoria supremă.

C. I.

*

* Invățătorii care se ocupă de probleme economice, vor găsi temeinice îndrumări și multe informațiuni din domeniul vieții economice în valoroasa revistă „OBSERVATORUL SOCIAL ECONOMIC” — a dlui Prof. George Moroiianu, Rectorul Acad. Comerciale Cluj. Abonamentul lei 250 anual. O recomandăm în special Comitetelor școlare.

SEXTIL PUȘCARIU și TEODOR A. NAUM, Profesori universitari. *Indreptar și Vocabular ortografic.* (174 p. 60 lei).

De multă vreme era adânc simțită nevoia unui indreptar ortografic, care să ne scoată din nesiguranța unor forme ortografice pe care le luăm astăzi după un model, mâne după altul. La noi fiecare scriitor are particularitățile sale ortografice, justificate sau nu, câte odată cuate, deosebite de regulile ortografice publicate de Academia Română. Profesorii de limba română și învățătorii, de multe ori erau puși în mare încurcătură, nepunând recomanda elevilor norme ortografice, care să nu contrazică nici regulile Academiei, nici uzul. Așa se explică, în bună parte, completa necunoaștere a ortografiei, cu care părăsesc tinerii noștri școlile.

În primăvara acestui an Academia Română a dat noi norme ortografice. Cărând după aceasta au apărut câteva cărți explicative, între care se remarcă în mod deosebit aceea întocmită de dd. Pușcariu și Naum, Profesori universitari. E o lucrare de mare întindere (174 pag.) în care regulile ortografice sunt precedate de o instructivă introducere. Bogate și variate note explicative însoțesc textul. Spre deosebire de celelalte lucrări similare, în aceasta ni se dau și noțiuni de punctuație. Un vocabular de peste 100 pg. ne prezintă toată mulțimea de cuvinte asupra cărora s'ar putea ivi vreo îndoielă în ce privește forma cea dreaptă.

Pentru orice învățător acest indreptar este o lucrare indispensabilă și o recomandăm în mod călduros. (D. G.)

*

Ziarul „CALENDARUL” consacra săptămânal (dumineca) o întreagă pagină Școlii și Bisericii.

Această pagină se redactează sub conducerea distinsului pedagog d. I. Nisipeanu.

Recomandăm ziarul „Calendarul” cititorilor noștri.

Satul și Școala

Redactată de :

Constantin Iencica și Dimitrie Goga

Revista apare lunar, afară de lunile, Iulie și August. Corespondența privitoare la redacție și administrație se va trimite pe adresa : D-lui C. Iencica, Str. Mârzesc No. 21. Cluj.

*

Abonamentul 120 lei pe an pentru învățători ; 150 lei pentru școale și com-tetele școlare.

*

Răspândiți această revistă printre prieteni și cunoștințe ; în ea se oglindesc ideile și acțiunea celor cari doresc ridicarea satelor și a școlii primare

*

Cine nu înapoiază, în timp de 10 zile dela expediere, exemplarul ce i s' trimis, îl considerăm abonat și așteptăm costul abonamentului.

*

Amintiți-Vă că hârtia, tiparul și lucrul sunt scumpe ; revista se susține numai din abonamente. Trimiteți-ne deci, neîntârziat, costul abonamentului pe adresa Administrației.

*

În loc de chitanță, numele abonaților se trece pe pagina a 3-a a copertei.

Manuscrisele primite la redacția nu se înapoiază.

*

Lucrările și revistele primite la Redacție vor fi amintite la Bibliografia acestor reviste. Rugăm revistele să accepte schimbul.

